

Načrti za leto 1988

Plan za naslednje leto smo pričeli pripravljati še pred sredino leta 1987 in osnutek je bil brez posebnih pripomb sprejet na zborih delovnih ljudi ob obravnavi polletne bilance.

Novi zakon o prihodku in delitvi dohodka in vedno bolj zapleteni gospodarski položaj v domovini pa tudi v Litostroju sta postavila vse še tako skrbno pripravljene številke na glavo, zadnji protinflacijski ukrepi pa še dodatno otežujejo delo planerjev in vnašajo zmedo v že dokaj pripravljene podatke, ki bi bili izhodišče za gospodarjenje v naslednjem letu.

Letos je bil sicer trdni Litostroj krepko zamajan, saj sta si skoraj nepremostljiva nelikvidnost in izguba začela podajati roke, nikjer pa ni bilo videti rešitve nastalega položaja.

36%, poleg njih pa znaša vrednost energije 8%. Povečani so stroški direktnih proizvodnih storitev ter amortizacije.

Tudi bruto osebni dohodki skupaj s skupno porabo za druge namene znašajo nekaj čez 2 milijardi mesečno. Kljub zakonskim določilom, da se za stanovanjski sklad predvidijo sredstva ob realizaciji po bilancah, smo ta element vnesli v plan po starih pravilih, da bi ob obravnavah bilanc ne pozabili na enega bistvenih elementov standarda delavcev. Tudi za poslovni sklad je vsaka temeljna organizacija

Skupno se količinski plan v primerjavi z oceno letošnje realizacije povečuje za 14%.

Litostroj že vrsto let uspešno sodeluje na mednarodnih tržiščih. Za drugo leto predvidevamo nekaj čez 15 milijonov dolarjev izvoza na konvertibilni trg in preko 44 milijonov klirinških dolarjev za tržišča SEV. Poleg ostalih konvertibilnih naročil, ki jih bomo realizirali naslednje leto, predvidevamo tudi podpis pogodbe za novo iraško hidroelektrarno Bekhme. Upamo, da s plačilom ne bomo imeli toliko težav kot s Haditho in Kirkukom.

Večletno planiranje kadrov ni dovolj upoštevalo povečanja produktivnosti, temveč le zapolnitev določenih zmogljivosti, kar pa kljub povečanju števila sodelavcev ni prineslo pravega učinka.

Vpeljati bi morali triizmensko delo, predvsem na strojih, ki so ozka grla v proizvodnji. Prvič pa ne planiramo povečevanja zaposlenosti, temveč predvidevamo celo znižanje števila za okrog 10%. To znižanje seveda ne more biti po vseh temeljnih organizacijah enako, temveč predvsem pri režijskih delih in tam, kjer se znižuje proizvodnja.

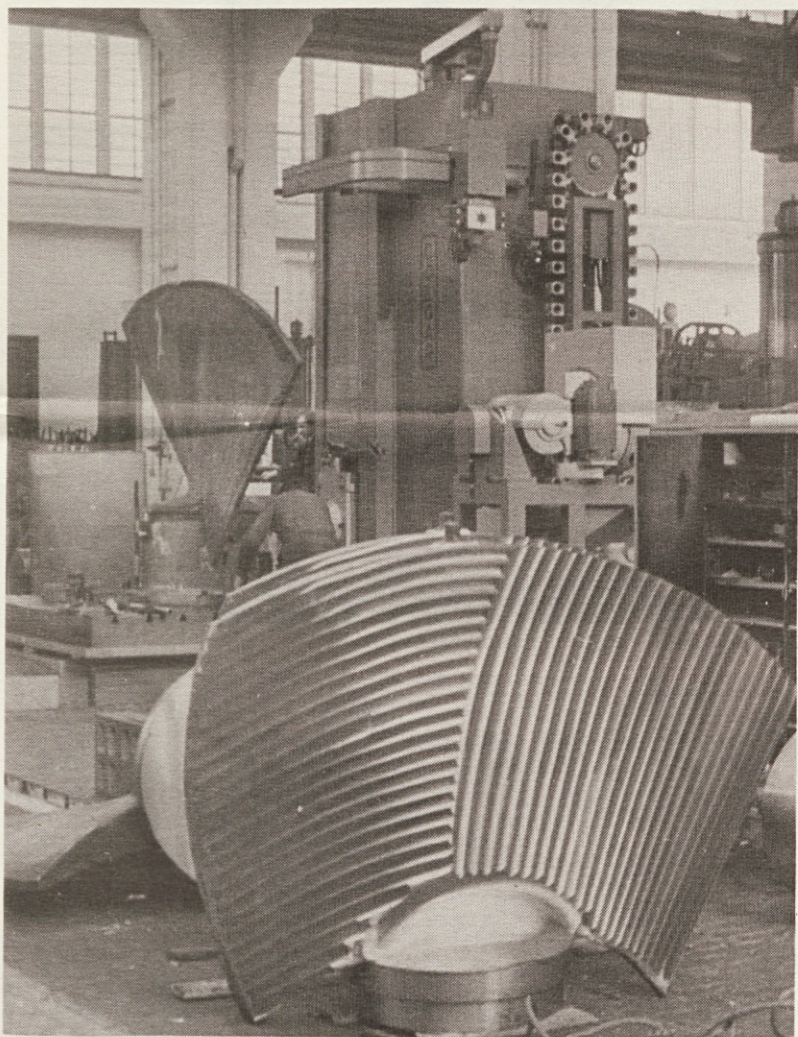
Analize prikazujejo, da povečevanje kadrov ne prinese v vseh primerih uspešne proizvodnje, če ne dobimo takih kadrov, ki jih resnično potrebujemo. Pri kadrih pa je nastala velika težava s fluktuacijo, saj odhajajo najboljši in mladi strokovnjaki, ker jih ostale delovne organizacije preplačujejo. Drži pravilo, da je Ljubljana s kadri na prepihu in ni takšne stabilizacije, kot jo imata velenjska oziroma novomeška kotlina.

V naslednjem letu je predvideno mnogo bolj stimulativno nagrajevanje in ne več le uravnilovka, ki razvodi delovno vnetost tistih delavcev, ki bi lahko več prispevali k skupnemu uspehu delovne organizacije.

Cilji plana za leto 1988 bodo doseženi ob čimprejšnji odpravi nelikvidnosti in popolnemu podrejanju ukrepom sanacijskega programa. Ta dva pogoja morata biti izpolnjena že v začetku leta, ker bomo le v takem primeru planske naloge zadovoljivo izpolnjevali, skladno z dinamičnimi plani.

Večina blagovnih skupin, razen viličarjev, ima zagotovljena naročila in s tem finančna sredstva, le planirane naloge moramo izpolniti. Le na ta način bomo Litostroju povrnilo ugled, nam vsem pa zagotoviti boljši standard.

inž. Henrik Bratkovič

Na fotografiji je v ospredju obdelana na COLGAR stroju gonilna lopata za drugo serijo za HE DJALE, v ozadju pripravljena prva gonilna lopeta za HE DUBRAVA (Foto: E. L.)

Lahko je pisati nekim zunanjim dejavnikom nasvete, kako naj si Litostroj pomaga sam, toda nihče nam ne da recepta, kako naj brez denarja kupimo vgradni material, posebno še uvozne elemente, pa tudi nezadovoljstvo zaposlenih zaradi stagnirajočih osebnih dohodkov ne pomeni rešitve nastalega položaja.

Šele proti koncu leta se je začelo jasni tudi v Litostroju in višine mesečnih fakturiranja se že približujejo vrednostim, ki bodo pokrila vse mesečne izdatke, anuitete za prejete kredite in seveda mora še nekaj ostati za akumulacijo. S pomočjo zunanjih dejavnikov, to je bank in družbenih organizacij ter seveda s polnim angažiranjem vseh zaposlenih v Litostroju bodo dosegli cilje, ki smo jih predvideli s planom za naslednje leto.

Ponovna analiza podatkov za izdelavo plana kaže, da moramo po stalnih cenah iz meseca oktobra zbrati najmanj 45% večjo fakturirano realizacijo od plana za leto 1987, če hočemo pokriti vse stroške in odplačati anuitete.

V delitvi celotnega prihodka za materialni stroški okrog

planirala del sredstev.

V planu niso upoštevane revalorizacije, katere bomo obračunali četrtletno, saj pri pripravi predloga plana nismo upoštevali inflacijskega faktorja, kot smo to delali vsa leta doslej.

Naslednje leto so v delovni organizaciji predvidene organizacijske spremembe, ki bodo prinesle določene popravke planov. Za dve temeljni organizaciji — TVN in PPO — smo že pri oblikovanju predloga plana upoštevali njihovo vertikalno organiziranost.

Pri količinskem planu so nastale določene spremembe od osnutka in to navzdol. Pri vodnih turbinah smo morali zaradi nezadostne pokritosti znižati plan, pri črpalkah smo zaradi zahtevnosti (jedrske črpalke), prav tako tudi pri ulitkih blagovne proizvodnje znižali planirane količine. Vprašljiva je tudi prodaja viličarjev, za katere še vedno nimamo potrjenih izvoznih načrtov.

Izredno dobro sta pokriti blagovni skupini reaktorjev in preoblikovalne opreme predvsem za izvoz, zato sta tudi plana teh dveh skupin precej povečana.

Iz govora generalnega direktorja Jožeta Šlandra na zboru delavcev

Za drugačen in boljši Litostroj

Vedno sem bil ponosen na to, da je Litostroj enoten ter da predstavlja celoto, kar se je nenazadnje izkazalo tudi ob stavki 9. decembra. Dogodki tik pred skupnim zborom so me v tem prepričanju malo omajali, vendar mislim, da so bila vsa sumničenja in nesporazumi bolj plod nerodnosti in slabega dogovarjanja, kot namernega rušenja enotnosti in zaupanja.

Dejstvo je, da so naši interesi skupni in da v Litostroju ne stojimo na različnih bregovih. Vendar se moramo zavedati, da moramo biti enotni tudi pri nalogah, ki jih moramo reševati skupaj, in ne le pri zahtevah.

Problemov in težav je v Litostroju ogromno. To sem vedel že, ko sem prihajal, vendar me takih težav ni strah. Še enkrat poudarjam, da so rešljivi vsi problemi, če smo dovolj enotni in odločni, da jih skupaj rešimo.

Zahteve v Cankarjevem domu so bile različne in vse aktivnosti zadnjih dni sem usmeril v to, da jih vsaj delno rešim ali začnem razreševati.

Zahteve za izplačilo iraškega dolga so utemeljene in sprožene so vse aktivnosti, da nam bo ta — zaslužen denar začel sproti dotekati. Moramo pa biti stvarni in se zavedati, da nas samo ta denar ne bo rešil — lahko pa nam v zelo veliko meri pomaga k boljšemu poslovanju.

Izrečena je bila tudi nezaupnica sindikatu in mislim, da ni bilo nikogar, ki bi to voljo zanikal. Zato morate izvoliti nove ljudi, ki jim boste zaupali. Vendar noben funkcionar ne bo in ne more biti uspešen, če se ne boste med seboj pogovarjali o svojih problemih, zahtevah in željah in če ne boste skupaj sprejemali tudi obveznosti. To pa je tudi močno povezano z informiranostjo, tako da bodo vsi v tovarni vedeli kaj se pri nas dogaja.

Nezaupnica je bila izrečena tudi vodstvu, kar je seveda tudi posledica slabega gospodarskega stanja. Najprej moramo izdelati kriterije za ugotavljanje uspešnosti direktorjev in drugih vodilnih delavcev ter se preudarno odločiti kdo naj bi v naslednjih letih vodil našo tovarno. To je eden najvažnejših pogojev za uspeh.

In na koncu — glavna zahteva za dvig osebnih dohodkov. Po nekaj dneh sestankovanja in preračunavanja najrazličnejših variant, smo prišli do najugodnejše, ki nam dovoljuje 27 odstotno povišanje OD. Pogoji za to varianto je deblokada našega tekočega računa in to nam je v dogovoru z LB in Jugobanko k sreči uspelo. Rad bi poudaril, da vsak izsiljeni znesek vendarle mora biti nekje pokrit tudi s povečano realizacijo.

Zato si bom z vsemi močmi prizadeval, da bi se ob dobri mesečni realizaciji sproti dvigovali tudi osebni dohodki in da bo ta sistem stimulativen. To je maksimum vsega kar lahko v tem trenutku naredimo in to ni tako malo. Z realizacijo kratkoročnih, dolgoročnih in sanacijskih ukrepov ter ob polni podpori in z dobrim delom vseh delavcev v Litostroju, pa nam bo gotovo uspelo razrešiti večino nakopičenih težav. Vendar se moramo zavedati, da je to dolgoročni proces.

(Povzela M. M.)

Nezadovoljni delavci so se najprej začeli zbirati pred upravno stavbo (Foto: T. Š.)

Z največjo pozornostjo so delavci v Cankarjevem domu poslušali le direktorja Jožeta Šlandra. Breme, ki je tedaj leglo nanj, mora biti strahotno. Delavcem je skušal prikazati, kaj nas je pahnilo v tak položaj in kaj moramo narediti, da se iz tega izvlečemo. Vendar pa so bile tudi zahteve delavcev neomajne, saj so temeljile na logiki in želji, da se stvari spremenijo. Vsak delavec v Litostroju ve, da iraškega dolga nismo dobili izplačanega in da bi nam pred časom pomagal, da do takih težav ne bi prišlo. Zato so zdaj s polno upravičenostjo zahtevali, da ta denar vendarle dobimo. Po drugi strani pa se je izkazalo, kako močno so delavci nezadovoljni s svojimi sindikalnimi in tozdovskimi vodstvi, ki so jim zaradi nesposobnosti soglasno izrekli nezaupanje.

Po eni uri je bil zbor stavkajočih končan. Večina se jih je peš vrnila v tovarno.

V tovarni so stvari potekale podobno. Stavke v Cankarjevem domu se niso udeležili le delavci tozdov PUM in PTS. V PUM so delavcem skušali prepričati, da bi šli v mesto in so v tem času na hitro sklicali tri delne zборе. Kljub temu pa so se delavci pridružili zahtevam stavkajočih v CD in jim izrekli polno podporo. Kakšno je stanje v tozdu PTS? Na kratko lahko rečemo, da delavcem niso dovolili udeležiti se štrajka. Kje so vzroki, da je vodstvu to uspelo, in vzroki, da so delavci »ubogali«, se ne ve...

Ob dveh popoldne istega dne se je tudi že sestal delavski svet delovne organizacije. Debata je bila burna in dolga. Sprejeti so bili štirje sklepi, za zelo neljub dogodek, ki je bil objavljen tudi v sredstvih javnega obveščanja, pa je poskrbel direktor tozda PTS. V dokaj neodgovornem govoru je dejal tudi to, da je treba delavcem, ki so bili v Cankarjevem domu, vrniti delavske knjižice, oziroma jim dati odpoved. Takšna izjava je naletela na silovit odpor vseh prisotnih, saj jo je izrekel človek, ki je dolžan stvari razreševati drugače.

Do javnega obračuna in glasno izrečenih zahtev je po volji vseh prišlo v Cankarjevem domu. Ni šlo za publiciteto temveč za širše obravnavanje nakopičene problematike in stiske delavcev pred našo širšo družbeno javnostjo. (Vse fotografije: T. Škrjanec)

SPODAJ SO DELAVCI LITOSTROJA, AMPAK ZDI SE MI, DA NE PROSLAVLJAJO ŠTIRIDESETE OBLETNICE...

Sprejeti pa so bili naslednji sklepi:

1. Vsi delavci Litostroja se strinjamo oz. smo mnenja, da imamo prenizke osebne dohodke. Delavci Litostroja se ne delimo na stavkajoče in nestavkajoče.

2. Takoj je potrebno analizirati možnost dviga osebnih dohodkov kot akontacijo, ki pa bo morala biti pokrita z dohodkom.

3. Izdelati analize stanja po tozdz/ds, na osnovi teh analiz pa izdelati enotno oceno gmotnega stanja v Litostroju, na osnovi katere bomo odpravljali negativnosti pri poslovanju.

4. 10. decembra bo ponovno zasedal delavski svet delovne organizacije na svoji redni seji.

Dogodki drugega in tretjega dne (10. in 11)

V Litostroju so hitro stekle vse družbenopolitične aktivnosti. Sestali so se izvršni odbori sindikata, delavski sveti tozdov, osnovne organizacije Zveze komunistov, takoj naslednjega dne zjutraj pa tudi stavkovni odbor. Člani stavkovnega odbora so še vedno v celoti podpirali zahteve, sprejete v Cankarjevem domu, in z zapisnikom seje seznanili vse delavce v tovarni. Zapisnik je bil razobešen po vseh oglasnih deskah v tovarni.

Odmev sredstev obveščanja je bil zelo velik. Vsi so spremljali dogodke v Litostroju, prišlo pa je tudi do nekaj napačnih informacij. Prehitro je bila objavljena tudi informacija, da bo imel Litostroj zaradi izpada dela 9. 12. delovno soboto 12. 12. 1987. To tudi ni bil sklep delavskega sveta DO 9. 12. in so delavci v Cankarjevem domu glasovali proti. Podobnih dezinformacij pa je bilo še nekaj.

V soboto 12. 12. je bil sklican le kolegij delovne organizacije, kjer so direktorji tozdov med drugim obravnavali tudi kratkoročni program ukrepov sanacije v Litostroju. Ti ukrepi so bili namenjeni obravnavam na zborih de-

lavcev po tozdi in delovnih skupnostih. Vse skupaj se je spet zapletlo v ponedeljek zjutraj. Stavkovni odbor je bil mnenja, da moramo na vsak način vztrajati pri skupnem zboru, na katerem naj razjasnimo sporne zadeve, predlog generalnega direktorja pa je bil, da te stvari skušamo urediti po zborih delavcev v tozdi, češ da je tu več možnosti za tvorbo debato in za sprejemanje sklepov. Na teh zborih naj bi se delavci odločili, ali želijo imeti tudi skupni zbor. Na žalost pa vse to ni bilo najbolj jasno povedano in brez sodelovanja s stavkovnim odborom. Zato je tudi prišlo do dvojnih pozivov preko ozvočenja. V tem trenutku je bilo čisto logično, da so delavci sledili navodilom stavkovnega odbora, ki so ga izvolili sami in mu zaupali. To je bil vzrok, da so ponekod bojkotirali zbere delavcev po tozdi, ponekod so se jih udeležili, vendar z zahtevo, da bo sklican tudi skupni zbor delavcev Litostroja.

zbor. Jože Šlander in predstavniki sindikata s se nekatere delavce enila v Litostroj, drugi pa Cankarjev dom. Očitno je, da se je pred skupščino la le dobra desetina

V Litostroju je medtem delo že spet potekalo normalno. Mnogo delavcev vse do sporočila po radiu sploh ni vedelo, da so njihovi tovariši pred skupščino. »Na cestu so šli lenuhi in delomrzneži, ki ne dosegaajo norm,« nam je zatrdil Rajko Bursača, delovodja v Jeklenstevitju, kjer je s svojimi delavci ves čas normalno opravljal redno delo. »Mi smo v Litostroju že 20 in več let. Litostroj nam je mati in kruh,« je dodal starejši delavec in poudaril, da se ne na cesti ne pred skupščino ne more rešiti udeležiti Litostroja. »Tako kot smo to že delali pred leti, bomo morali ponoviti in se tu biti za vsak dinar. Toda ne tako, da je vsak dan skoraj 500 delavcev na sestankih, da stroji stojijo in da sta dve tretjini vseh zaposlenih v administraciji...«

Janez Šever, slike: Andrej Agnič

Na prošnjo Rajka Bursača moramo napisati, da njegova izjava v Delavski enotnosti ni bila mišljena tako, kot je bila napisana ali kot jo je nemara celo izrekel. Vsem prizadetim Litostrojčanom se iskreno opravičujem.

Na koncu koncev (s propagando ali antipropagando — kakor je komu prav) je bil na prizadevanje stavkovnega odbora sklican skupni zbor delavcev Litostroja. Do sklica je prišlo 15. 12. 1987, tik pred izvršitvijo 5. točke sklepov, sprejetih v Cankarjevem domu, da bomo šli naslednjega dne ob 8. uri spet pred Skupščino Slovenije, če zahtevamo Litostrojčanov ne bo ugodeno. Napetost je tega dne dosegla svojo kritično točko. Tik pred sklicem zbora se je še zadnjič sestal stavkovni odbor in se s tovarišem Šlandrom dogovarjal o poteku zbora. Skupna želja vseh je bila, da ne bi prišlo do ponovne stavke, in da pridemo vsaj do kompromisnih rešitev, ki bi jih delavci lahko sprejeli sami.

Ob 13. uri se je začel zbor delavcev Litostroja

Težko je na neprizadet in zapisniški način opisati točen potek zbora delavcev in to tudi ni moj namen. Zapisniki o tem bodo krožili po tovarni kasneje. V množici je bilo čutiti zgornjo stopnjo naelektrenosti in odločnosti do konca vztrajati pri zahtevah. Ko je zbor začel voditi tovariš Tomšič, je z burnim ploskanjem dobil podporo vseh delavcev. Povedal je, kaj je v tem času delal stavkovni odbor in s kakšnimi težavami se je pri delu srečeval. Poudaril je, da odbor še vedno v popolnosti zagovarja prej sprejete zahteve, vendar je pozval k demokratičnemu izražanju mnenj, ki jih lahko pove vsak udeleženec zbora.

Na največ vprašanj je odgovarjal tovariš Šlander. Obširno je razložil stanje v Litostroju, naše poslovanje, naše nepravilnosti in poti, kako naj bi to razreševali. Povedal je tudi, kaj vse je ukrenil, da bi ugodil zahtevam Litostrojčanov in da je to, kar lahko ponudi v tem trenutku, največ. Zavezal se je tudi, da bo na vsak način skušal v čim krajšem času urediti stvari in si prizadevati za tekoče dvigovanje naših osebnih dohodkov. Opozoril pa nas je tudi, da mimo zakonov ne smemo in ne moremo delati. Gotovo pa je, da je ta stavka in podobne v Sloveniji močno opozorilo zveznim organom, da popravijo svoje neustrezne odločitve. Zares veliko nezadovoljstvo delavcev pa se je

Sklepi skupne seje članov

Konference OOS DO TZ LITOSTROJ
Konference ZK DO TZ LITOSTROJ
Konference ZSMS DO TZ LITOSTROJ

Upravnega odbora
Delavske kontrole

Sekretarjev OO ZK TOZD in DS

Predsednikov IO sindikata TOZD in DS

Predsednikov DS TOZD in DS

Predsednikov OO ZSMS TOZD in DS

IPO DO, TOZD in vodij delovnih skupin,

ki je bila dne 11. 12. 1987.

Komisija za sklepe v sestavi:

Vukosav Živković — predsednik

Matej Fabčič — član

Janko Fonda — član

Franjo Špehar — član

Antonija Gašparac — Knapič — član

je na podlagi poročil, ocen, stališč, predlogov in sklepov: delavskih svetov TOZD/DS, IO sindikata TOZD/DS, osnovnih organizacij ZK TOZD/DS in predsedstva konference ZSMS Litostroj izoblikovala naslednje sklepe:

- Do prekinitve dela dne 9. 12. 1987 ob 7.30 je prišlo spontano, najprej v tozdu OB, pozneje pa tudi v drugih tozdi delovnih skupnosti. Prekinitev dela je dobila organizirano obliko na zborovanju v Cankarjevem domu, ko je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, sestavljeno iz predstavnikov tozdov in delovnih skupnosti. Delovno predsedstvo se je pozneje oklicalo za »Stavkovni odbor«.

- Izražena je popolna enotnost delavcev vseh tozdov in delovnih skupnosti ter obsojena vsakršna delitev delavcev na stavkajoče in nestavkajoče, kakor tudi izvajanje kakršnihkoli pritiskov na stavkovni odbor ali njegove posamezne člane.

- Prekinitev dela je logična posledica stanja, v katerem se nahaja DO zaradi:
 - izgube in nelikvidnosti,
 - prenizkih osebnih dohodkov,
 - prepočasnega odpravljanja nakopičenih notranjih slabosti,
 - občutka nemoči, da sami razrešimo problem plačila za HE HADITHA,
 - prepočasnega in omahljivega pristopa poslovnih bank in družbenopolitičnih skupnosti pri pomoči za premostitev težav.

Zato se podpirajo vse zahteve izrednega zbora delavcev v Cankarjevem domu.

- Delavci Litostroja ne zahtevamo ničesar mimo zakonskih določil, določil družbenega dogovora in materialnih možnosti. Z zahtevanim dvigom OD v okviru realnih možnosti želimo preprečiti odhajanje strokovnih kadrov, ki so edino zagotovilo za hitrejši izhod iz krize in za nadaljnji razvoj DO.

- Zavedamo se, da se problemi ne rešujejo na ulici, vendar smo delavci Litostroja na zborovanju v Cankarjevem domu želeli opozoriti slovensko in jugoslovansko javnost, da neplačano opravljeno delo v Iraku spravlja nas, naše dobavitelje in kooperante v težak ekonomski položaj.

- Z izrečeno nezaupnico izvršnim odborom osnovnih organizacij sindikata in konferenci osnovnih organizacij sindikata Litostroj želimo delavci Litostroja spremeniti vlogo sindikata v DO. Sindikat naj iz vloge pasivnega opazovalca prevzame vlogo aktivnega organizatorja in mobilizatorja vseh delavcev za boljše delovne rezultate, za diferenciacijo med dobrim in slabim delom in za zaščito življenjskega standarda delavcev. Zato se strinjamo, da se po sindikalnih skupinah takoj izvede ponovno evidentiranje za člane izvršnih odborov sindikata in konference OO delovne organizacije. V postopku evidentiranja naj se upoštevajo zahteve po novi vlogi organov sindikata v TOZD, DS in DO in se evidentirajo delavci, ki uživajo zaupanje sodelavcev in ki so se že dokazali s svojim delom in sposobnostmi.

- Delavci Litostroja izražamo popolno podporo generalnemu direktorju tovarišu Jožetu Šlandru, dipl. ing., da na podlagi izvajanja kratkoročnih ukrepov in novega sanacijskega programa oceni delo in sposobnosti vodilnih in vodstvenih delavcev v tozdi, delovnih skupnostih in delovni organizaciji ter predlaga delavskim svetom, da jih po potrebi razreši.

- Delavskemu svetu TOZD PTS predlagamo, da obravnava odgovornost direktorja tozda tovariša Franca Jevnikarja zaradi nekorektnega obnašanja in neodgovornih izjav na izredni razširjeni seji delavskega sveta DO dne 9. 12. 1987.

- Izraženo je enotno mnenje, da mora biti prekinitev dela prelomnica za učinkovitejšo razreševanje vseh nakopičenih notranjih problemov in za nadaljnji razvoj DO, ne glede na negativen odmev prekinitve dela doma in v svetu.

- Izraženo je enotno mnenje, da je nedopustno izvajanje dodatnih pritiskov na generalnega direktorja, in se mu daje popolna podpora pri iskanju ustreznih rešitev.

Sestavni del teh sklepov je zapisnik, narejen na podlagi magnetofonskega zapisa poteka skupne seje.

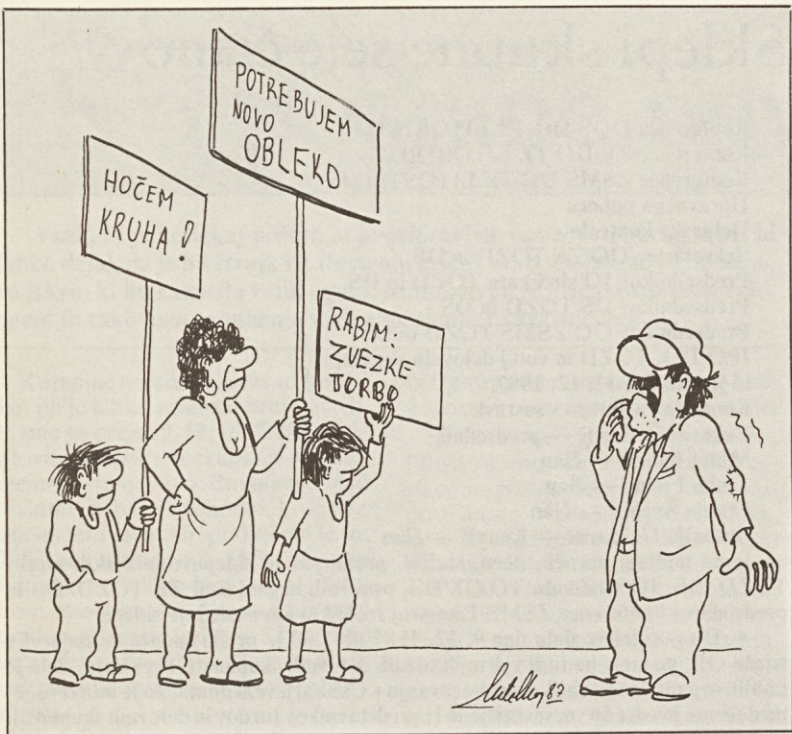

Na največ vprašanj je odgovoril Jože Šlander

izražalo tudi v številnih vprašanjih, kot so: zakaj si lahko občinski in ostali funkcionarji dvigajo osebne dohodke mimo uspehov v proizvodnji; zakaj so dohodki v gospodarstvu tako nizki, da ne zadostujejo za preživetje; kako to, da naša garnitura sedanjih direktorjev še vedno ostaja, čeprav se je izkazala za neuspešno; zakaj v tovarni končno ne uredimo nagrajevanja po delu; zakaj so novi stroji še vedno zapakirani v zabojih in nam ne vračajo

vloženega denarja, in še in še. Nezadovoljstvo nad stanjem in veliko nezaupanje v izboljšanje se je izražalo v vsakem vprašanju posebej. Kljub preskakovanju s točke na točko sta bila ob koncu dolgotrajnega in dejanskega mučnega zbora sprejeta dva najpomembnejša sklepa. S pozivom tovariša Tomšiča vsem prisotnim, da upoštevamo zdrav razum in še vedno vztrajamo na zahtevah, da se naš osebni standard s plačili v čim kraj-

(Dalje na 4. strani)

Ko postane nevzdržno

(Nadaljevanje s 3. strani)

šem času izboljša, so delavci z glasovanjem sprejeli sklep, da naslednjega dne delo v tovarni normalno steče. Proti sklepu je glasovalo okrog 10 odstotkov ljudi.

Drugi sklep pa se je nanašal na delovanje sindikata, in sicer, da se liste pred štrajkom evidentiranih članov razveljavijo, da se nove dopolnijo, da so odprte in da so volitve tajne. Z odprtimi kandidatnimi listami pa naj predsedniki OO sindikata izmed sebe s tajnim glasovanjem tudi izvolijo predsednika konference OO sindikata. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

Ob zaključku zbora delavcev ni bilo niti ploskanja niti navdušenja. Rečemo lahko, da je zmagal zdrav razum in že prej tolikokrat izraženo soglasno zaupanje v generalnega direktorja Jožeta Šlandra. Vendar je to breme takšno, da ga en sam človek ne more nositi. Zato smo mu dolžni zdaj pomagati vsi skupaj.

Najbolj izpostavljena človeka v Litostroju sta bila dva

Mogoče se kdo sprašuje, zakaj je tovariš Jože Šlander dobil tako široko podporo in tako brezkompromisno zaupanje delavcev, ki je bilo najbolj izpričano v Cankarjevem domu. Čeprav je bil tarča zahtev delavcev, izpostavljen pritiskom vodilnih sodelavcev in nalogam samoupravnih organov ter odgovoren širši družbeni skupnosti, je skušal reševati probleme na miren in razumen način. V situacijah, ko bi marsikomu prekipelo, je obdržal mirno kri in voljo do enakovrednega pogovora. Ob poslovnih in političnih sestankih se je udeleževal tudi zborov delavcev in na potrpežljiv način skušal dopovedati delavcem, kje je v tem trenutku Litostroj in kaj se da ukreniti. Ves čas stavke in vse dni kasneje je bil praktično edini človek v Litostroju, ki so mu bili ljudje pripravljeni zaupati in ga ubogati. Razložil je, da je prav zaradi stavke Litostroju vendarle uspelo dvigniti plače za skoraj 30%, da smo dosegli deblokado računa pri ban-

kah, da smo vendarle dosegli, da se začnejo razreševati naše zahteve po izplačilu irskega dolga tudi na najvišjih vrhovih v federaciji in da smo s tem dosegli maksimum vsega, kar je bilo pred tem nerealno pričakovati. Prav tako je tudi zagotovil, da se bodo osebni dohodki seveda v skladu z doseženo realizacijo lahko dvigali sproti in ne le po trimesečnih obračunih. Več kot toliko pa ne moremo doseči. Vse ostalo nam je lahko le v veliko in nepopravljivo škodo. Stavka pa je ne nazadnje opozorila tudi širšo družbeno skupnost, da je treba takšne in podobne spore reševati sproti in da delavska strpnost ni brezmejna. Zato varujmo takšne pridobitve na razumen način in se na njih učimo!

Vsaka krizna situacija rodi tudi svoje junake. Največji v tem času je bil gotovo dipl. ing. France Tomšič iz tozda IRRP. V želji, da bi na začetku organiziral množico ljudi pred skupščino, je kasneje na demokratičen način postal tudi vodja stavkovnega odbora, ki se je z vso odločnostjo boril za zahteve delavcev. Nase je prevzel velikansko breme soglasno izraženih zahtev v Cankarjevem domu, zato je bil njegov boj za demokratičen dialog tudi tako zagrizen. Vse dni po stavki je bil tudi izpostavljen strahotnim pritiskom tako zahtevajočih delavcev, kot razumski razlagi generalnega direktorja, predvsem pa zahtevam svoje vesti.

Nihče ne želi, da bi bili »včerajšnji junaki jutrišnji mučeniki«, prihajalo pa bo do očitkov. Eni mu bodo očitali, zakaj je popustil, drugi, zakaj je šel tako daleč. Kljub temu pa je stavkovni odbor pod njegovim vodstvom deloval pošteno in demokratično in kljub vsemu dosegel največ, kar se je v tem trenutku sploh dalo, pred tem pa je bilo popolnoma neuresničljivo.

Najrazličnejši pritiski na tovariša Tomšiča so bili veliki, nemara celo preveliki. Pošteno pa mu je treba priznati, da se je boril za delavce do zadnjega in morda celo za ceno lastne kože.

In nazadnje — upoštevati je treba voljo zbora delavcev, da se tudi po vsem tem ne smejo niti nanj niti na člane stavkovnega odbora izvajati nobeni pritiski.

OB KONCU

Stanje še vedno ni pomirjeno. Bilo pa bi prav, ko bi le potegnili neko skupno črto. Najprej: kako, da se nihče ni niti malo pripravil na možnosti štrajka, ki nas je vsaj na vodilnih funkcijah našel popolnoma nepripravljeni? Zakaj se je moral s razjarjeno množico delavcev prvega dne spopadati samo generalni direktor? Zakaj se ni prikazal v mestu pred skupščino noben republiški predstavnik? Ko je že prišlo v tovarni do dveh močnih struj — samoupravne in stavkovne skupine, zakaj nista delovali enakovredno in sporazumno?

Ob teh dogodkih je bil najbolj napaden sindikat, vendar je bila nepravilna tudi Zveza komunistov. In kakorkoli že, Fadil Zec je bil vendarle zraven tudi ob najbolj kritičnih situacijah. Breme slabega dela sindikata je prevzel na svoje rame, se pustil ožigosati, ni pa imel priložnosti povedati, s kakšnimi ovirami v tovarni se je ta leta srečeval. Pri tem mu tudi ostale DPO niso dosti pomagale. Kot predsedniku Konference OO sindikata tovarišu Zecu lahko očitamo najbolj to, da je zanemaril funkcijo obveščanja in se preveč podrejal že utečeni politiki tovarne, ki se je na koncu izkazala za povsem neuspešno.

Zdaj poimenskih krivcev za stavko nima smisla iskati. Preveč jasno se je izkazalo, da je ta stavka dobila večinsko podporo vseh delavcev — tudi po legitimnih, samoupravnih poteh (kar je razvidno iz sklepov samoupravnih organov in DPO).

Litostroj bi se moral spremeniti iz temeljev, da bi lahko zaživel kot proizvodna tovarna, katere poslovanje sloni na znanju in strokovnosti. V takšnih pogojih, ko je samoupravna forma važnejša od poslovne, se to ne da. Tak način poslovanja je preživet. Izkazalo pa se je, da si dosedanja politična in vodstvena struktura še kako prizadeva obdržati skozi leta pridobljene pozicije in da na spremembe stanja ne pristaja.

Zahteve delavcev pa so poštene. Želijo in hočejo delati in ne politizirati ter streči vsem samoupravnim in formalnim ukrepom, za delo pa želijo pošteno plačilo. Ko nam bo postalo nujneje opraviti določena dela, kot pa sprejemati določene sklepe v roku, bo tudi gospodarska situacija boljša. To so načela poslovanja, ki jih razviti svet pozna in ki jih želimo tudi mi, če želimo biti uspešni in se rešiti agonije našega sistema.

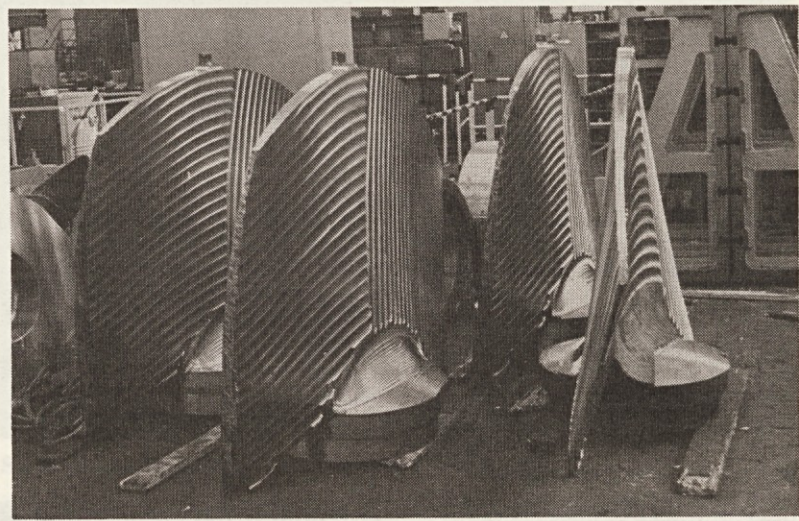
Prav na podlagi takih razmišljanj je bila primerjava tovariša Šlandra, da je Litostroj po velikosti podoben dinozavru, ki je prav zaradi tega izumrl, popolnoma umestna. Zato so tudi vsi sedanji predlogi ukrepov za razreševanje krize jalovi, saj je jasno, da je za obvladovanje Litostroja po poslovnih funkcijah, potrebna njegova delitev. Vedeti moramo, kdo pije in kdo plača. Tega pa v Litostroju, kakršen je danes, ni mogoče vedeti.

Marijana Meglič

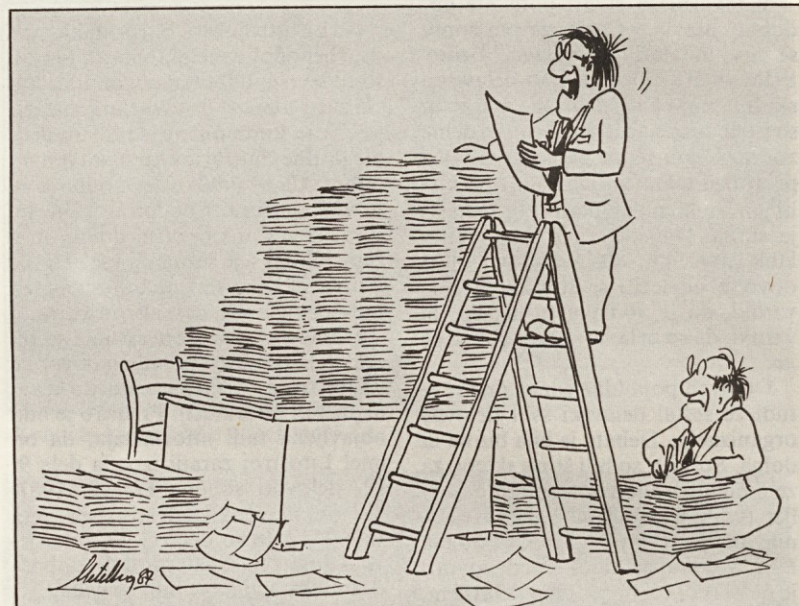

Glasilo delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov. Izdaja ga odbor za obveščanje pri delavskem svetu delovne organizacije. Uredniški odbor: predsednik Vukosav Živković in člani: Vjekoslav Jantol, ing. Mirko Čepuran, dipl. ing. Mira Šček, Slobodan Nikolić, prav. Janez Elikan, dipl. ing. Iztok Puhar, ing. Silvan Štokelj, prof. Duša Fischinger, dipl. prav. Du-bravka Krneta in odgov. urednik Karel Gornik, urednica novinarka Marijana Meglič, tehnična urednica Estera Lampič, novinar dipl. soc. Anton Škranec, lektorica prof. Vesna Tomc. — Tel. uredništva 558-341 (n.c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Oproščen prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Motiv iz proizvodnih obratov

(Foto E. L.)

Teh sanacijskih programov imam že poln kufer. Ta je že tretji, ki ga delamo, rezultatov pa nobenih.

Nihče nima pravice zlorabiti našega zaupanja

Gospodarska uspešnost med drugim sloni tudi na zvestobi in pripadnosti delavcev svoji firmi. Zvestoba se izraža s tem, da se varuje ugled firme tako v času blaginje, kakor tudi v kriznih obdobjih. Na žalost se posamezniki tega ne zavedajo. Hitro podležejo malomeščanski miselnosti in jim je pomemben le kratkoročni osebni interes. Starejši Litostrojčani se spominjajo kriznih časov iz preteklosti, katere smo vselej uspešno prestajali, najprej gradili in modernizirali Litostroj ne samo zaradi nas, ampak in predvsem zaradi novih generacij. Tega bi se morali zavedati vsi, pa tudi tov. France Tomšič. Ko smo doživljali krizo v šestdesetih letih, smo tudi vstrajali in ustvarili pogoje, da smo v sedemdesetih letih zgradili nove tovarne in posodobili tehnologijo, s tem pa tudi odprli nova delovna mesta. V tem času je France Tomšič prišel v Litostroj. Sprejeli smo ga brez predsodkov. Čeprav nam je iz zdomstva poleg strokovnih izkušenj prinesel tudi tujo zahodno ideologijo, nas to ni pretirano motilo.

Zaupali smo mu. Izvoljen je bil za predsednika sindikata TOZD IRRP, vendar je kasneje odstopil. Ponovno je bil na preizkušnji zaupanja ob prekinutvi dela 9. 12. 1987. Ko se je postavil na čelo stavkovnega odbora, smo bili prepričani, da bo s prizadevanjem za uresničenje sklepov iz

Cankarjevega doma, popravil vtis iz preteklosti. In smo doživeli razočaranje. France Tomšič je grdo zlorabil naše zaupanje, posebno pa zaupanje članov stavkovnega odbora. Zbor delavcev je izkoristil za politično agitacijo kar je nam Litostrojčanom tuje in nesprejemljivo. Litostrojčani še naprej ostajamo ponosni, da smo Jugoslavija v malem, da se bratstvo in enotnost dokazuje vsakodnevno v naših delavnicah, da smo tovarna kadrov, dobrih delavcev in dobrih samoupravljalcev. Samoupravljanje je naša opredelitev. Tudi sedanja kriza bo minila in čez leta bomo spet ponosni, ker smo vstrajali. Spet bodo prišla Litostrojčana leta nadaljnega razcveta. V to moramo biti prepričani. Slovenska družba ni tako bogata, da bi likvidirala Litostroj. Zna in mora varovati svojo bogato dediščino in Litostroj je del te dediščine. Tudi Japonci, Švicarji, Švedi, Avstrijci in Francozi, da omenim le nekatere, niti ne pomišljajo likvidirati svojih turbinskih tovarn.

Litostrojčani smo na veliki preizkušnji zvestobe svoji firmi in če bomo vstrajni, kot smo to v preteklosti nekajkrat pokazali, se nam ni treba bati. France Tomšič naj se dokaže z delom in strokovnim znanjem in ne s političnim agitiranjem.

Vukosav Živković

RAZPLETANJE V LITOSTROJU

Zaupnica delu

Okoli 3000 Litostrojčanov je včeraj na zboru delavcev, ki je v Litostroju jeklovirne, trajal dve uri in pol, le ugotovilo, da še en zbor pred slovensko skupščino ne bi rešil ničesar. Litostroj lahko iz sedanjega za-gatnega položaja pripelje dobro delo, boljše organizirana proiz-vodnja, kreativni strokovnjaki, in izkušeni menedžeri. Tako so menili delavci na zboru.

Generalni direktor Jože Šlander je pred kolektivom po-jasnil svoj program kratkoroč-nih ukrepov za sanacijo tovar-ne. Temeljito je razložil naloge, ki čakajo Litostroj — od obresti za HE Hadita v Iraku do pravil-nika za nagajevanje, informa-cijskega sistema do osebnih do-hodkov. Kdo ve katerič je dni je dejal, da zakoni ne dovoljujejo več kot 28-odstotnega povečanja plač in da jih bo to stalo 40 milijard dinarjev kredita (za de-blokiranje računa Litostroja).

Razprava se je začela z besedo delavca, ki je rekel, da pro-blemi niso od danes temveč

v napakah zadnjih desetletij. »Kaj bomo storili jutraj?« se je vprašal nekdo.

France Tomšič (iz stavkovnega odbora) je tedaj predlagal, da se sprijaznijo s ponujenim odstotkom zvišanja plač in da pridejo normalno na delo. To je izzvalo ogorčenje. Češ kako je mogoče, da nesejoni voditelji nenadoma »poklekne«. In kdo ve, kaj bi se se dogajalo, če ne bi bilo sivolasega Toneta Gerkiča iz tozda Prodaja. Dejal je: »Vse te dni sem se bal, da bo Šlander dal samo se piko na i in rekel, da odstopa.« Ker smo v svojih zahtevah nerazumni. Vseskozi poudarjamo, kako mu zaupamo. Če bi se zdaj izre-kli za štrajk pred skupščino, bi to ne pomenilo nič drugega kot nezupnico direktorju. In kaj bi bilo potem? To je tehnično nagnilo na razumno stran in na glasovanju se je več kot 90 odstotkov Litostrojčanov odločilo za delavnik namesto protestne-ga zbora pred skupščino.

DANILO HINIČ

Ljubljanski dnevnik
16. decembra 1987

Med iskanjem vzrokov za zares slab položaj Litostroja je France Tomšič, predsednik stavkovnega odbora, primerjal zaslužke delavcev v Sloveniji, Italiji in Avstriji, izražal nezadovoljstvo nad zveznim izvršnim svetom sindikatov, ZK itd. Ugotovil je, da je pravzaprav vsega kriv sedanji enostrankarski sistem. V isti sapi je predlagal ustanovitev iniciativnega odbora za ustanovitev, kot je dejal, »socialno-demokratske zveze Slovenije«. Ta stranka bi bila po njegovih besedah paralela zvezi komunistov, izšla naj bi iz SZDL, jedro pa naj bi sestavljali slovenski pisatelji. Za predsednika iniciativnega odbora je Tomšič, sicer inženir v Litostrojevem razvojnem inštitutu, predlagal prof. Franceta Bučarja in tak predlog dal na glasovanje.

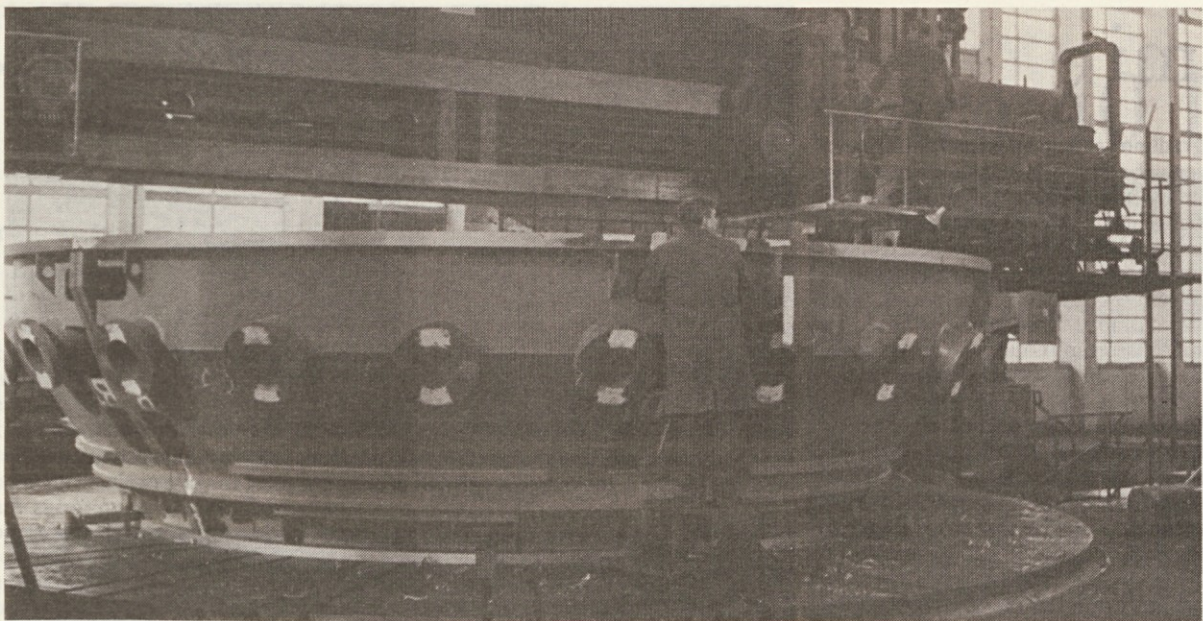
Na oder je prišla delavka in dejala: »Tega ne morem dovoliti. Imamo en sindikat, eno partijo in eno domovino!«

Drugi je opozoril: »Tu smo zato, da rešujemo naše finančne in socialne probleme, ne pa da nasedamo političnim provokacijam.«

Enakega mnenja je bil tudi delavec, ki je poudaril, da je resda pred enim letom izstopil iz ZK, toda da tako politično izzivanje ne more najti plodnih tal v Litostroju, s tem pa je Franceta Tomšiča odvrnil od nadaljnjega agitiranja...

Eden najbolj množičnih zborov je bil skupni zbor v livarni jeklene litine, 15. 12. 87

Na fotografiji je zunanji vodilnikov obroč za HĖ Dubrava, ki se trenutno obdeluje na Schiess-u. Predvidena je obdelava zahtevnejših operacij v Jugoturbini Karlovac, ker v Litostroju ni »primernih« obdelovalniških kapacitet. Končna obdelava se bo nato izvršila v Litostroju.

Uvajanje računalniške tehnologije CAD/CAM

Sledeč splošnim prizadevanjem za zvišanje produktivnosti in konkurenčnosti s pomočjo uporabe računalništva v načrtovanju oz. konstrukciji in proizvodnji izdelkov smo v DO TZ LITOSTROJ začeli z uvajanjem računalniške tehnologije CAD/CAM, oz. visoko integriranega računalniško podprtega projektiranja in konstruiranja ter računalniško podprte proizvodnje. Ta tehnologija postaja danes osnova sodobne industrijske proizvodnje v svetu.

Gibanja v svetu tudi od našega gospodarstva nedvomno zahtevajo prilagajanje tehnološkim tokovom in dosežkom bolj razvitih. Z drugimi besedami to pomeni, da je potrebno dejansko prestrukturiranje, se pravi prenova proizvodnih programov in uveljavitev novih organizacijskih oblik.

Glede na specifičnost litostrojkega proizvodnega programa, ki ima izredno širok spekter proizvodov, prizadevanja v smislu povečanja izvoza proizvodov, ki temeljijo na lastnem znanju, ter doseganja še večje konkurenčnosti na domačem in tujem trgu je strateška smer litostrojkega dolgoročnega razvoja kibernetizacije dela v celotnem proizvodnem procesu, kot nove kategorije organiziranja in izvajanja proizvodnega procesa s pomočjo fleksibilne avtomatizacije in računalniške tehnologije projektiranja.

Prav zato smo se v Litostroju odločili, da v sestavi investicije za proizvodno energetske opreme izvedemo nakup ustrezne računalniške opreme CAD/CAM, s katero želimo vpeljati kibernetizacijo dela v proizvodnem procesu, in sicer:

- na področju uporabe računalništva pri razvoju, projektiranju, konstruiranju in izdelavi tehnične dokumentacije, oz. na področju tehnologije CAD,

- na področju uporabe računalnika pri neposrednem programiranju in krmiljenju NC obdelovalnih strojev in obdelovalnih sistemov, oz. na področju tehnologije CAM,

- na področju uporabe računalnika za avtomatizacijo meritev ter možnosti zajemanja in obdelave večjega števila podatkov, analize meritev ter izdelave ustreznih poročil,

- na področju uporabe računalnika pri izobraževanju kadra z novimi tehnologijami, ki jih računalništvo prinaša v proizvodni proces.

Gre za zelo kompleksen projekt oz. računalniško opremo, ki omogoča računalniško podprto integracijo, zasnovano na enotni bazi podatkov vseh stopenj, od razvoja preko projektiranja, konstrukcije, specifikacije tehnološkega postopka do končne izdelave izdelka.

To računalniško opremo imamo v Litostroju že skoraj eno leto. Po namestitvi računalniške opreme smo organizirali dodatno izobraževanje obstoječega kadra, dodatno se je izšolalo nekaj čez 60 delavcev različnih profilov. Čeprav smo še v fazi uvajanja nove računalniške CAD/CAM opreme, lahko rečemo, da so že vidni prvi pozitivni rezultati. Določene faze pri računalniški izdelavi tehnične dokumentacije danes že potekajo hitreje

v primerjavi z dosedanjim klasičnim načinom izdelave te dokumentacije. Na področju računalniško podprte proizvodnje že nekaj mesecev zelo uspešno poteka izdelovanje določenih izdelkov na numerično krmiljenih strojih, ki imajo 2 ali 2.5 simultano krmiljeni osi. Pred kratkim pa smo začeli poskusno izdelavo zelo zahtevnih lopatic hidravličnih turbin na 5-osnem numerično krmiljenem stroju. Gre za pionirsko delo na tem področju pri nas, za zelo zahtevno tehnologijo, ki sodi v sam svetovni vrh. Turbinska lopatica je geometrijsko zmodelirana s pomočjo točk, ki smo jih dobili iz Turboinstituta. Geometrijski model lopatice je v naslednji fazi uporabljen za izdelavo programa za krmiljenje 5-osnega numerično krmiljenega stroja. Prvo lopatico na obdelovalnem stroju smo izdelali s pomočjo 3-osnega postprocesorja. V kratkem pa načrtujemo izdelavo lopatice s pomočjo 5-osnega postprocesorja.

Nakup te opreme je zgodovinskega in strateškega pomena za TZ Litostroj. Pomembnost te opreme se, dolgoročno gledano, skriva v dejstvu, da nam bo ta, danes najvišja svetovno znana tehnologija, sploh omogočila obstoj na svetovnem trgu.

Brez take opreme bi bila naša konkurenčnost v primerjavi s svetovnimi proizvajalci, ki že intenzivno uvajajo računalniško podporo v proizvodni proces, bistveno slabša.

Zastavljeni projekt uvajanja tehnologije CAD/CAM v DO Litostroj je

ogromen projekt, ki bo zajel vsa področja dela v proizvodnem procesu od razvoja, projektiranja, konstruiranja, izdelovanja, planiranja itd. Širina tega projekta zahteva za svoje uvajanje skrbno pripravo in ustrezno organiziranost ter precej lastnega dela, kar bo zahtevalo veliko časa. To pa zaradi tega, ker je najprej potrebno napraviti v proizvodnji red, poenotiti čim več geometrijskih informacij, grupirati komponente po principu podobnosti, skratka, vpeljati standardizacijo, tipizacijo in unitikacijo ter tako izvesti neke vrste čistko v spektru komponent proizvodov. Nadalje je potrebno spremeniti miselnost ljudi, nadaljevati izobraževanje obstoječega kadra za delo na računalniški opremi CAD/CAM, pridobiti ustrezni strokovni kader.

Vse skupaj bo pripeljalo do dejanske racionalizacije vseh faz proizvodnega procesa oziroma do dejanskega dviga tehnološke ravni celotnega proizvodnega procesa v DO TZ Litostroj.

mag. V. Semibratov, dipl. ing.

Litostrojke črpalke za sovjetske jedrske elektrarne

Pred letošnjim praznikom republike smo iz Litostroja odpremili v Sovjetsko zvezo tri nove črpalne agregate za jedrske elektrarne. Naročnik teh treh črpalnih agregatov (črpalke in elektromotor) z močjo 830 kW je Atomenergexport iz Moskve. To so t.i. havarijske (varnostne) črpalke z oznako CN 160-110 UHL, ki v primeru okvare

v jedrski reaktor vzbrizgajo borovo kislino.

Vrednost teh treh agregatov znaša nekaj več kot milijon klirinških dolarjev, do konca letošnjega leta pa bomo izdelali še tri podobne agregate v približno isti vrednosti. Naročniku jih bomo odpremili tik pred novim letom.

Naročil bomo imeli dovolj

Do konca novembra letošnjega leta smo uspeli pridobiti 22.051 ton naročil eksterne realizacije. Največ naročil smo dobili za domači trg in na zalogo (67 % oziroma 14.690 ton), sledi klirinški trg (25 % oziroma 5.553 ton), najmanj naročil — le 8 % oziroma 1808 ton pa smo dobili za konvertibilni trg. Obeta pa se nam nekaj izredno zanimivih pogodb, ki jih velja posebej omeniti:

- v začetku decembra 1987 smo dobili iz Sovjetske zveze naročilo za 145 preoblikovalnih strojev tipa HVC in HVO v skupni teži 1570 ton in vrednosti 9.184.550 klirinških dolarjev,

- v naslednjih mesecih pričakujemo tudi podpis pogodbe za šest Francisovih turbin za HE BEKME v Iraku v vrednosti približno 45 milijonov ameriških dolarjev,

- pričakujemo tudi podpis pogodbe za tri cevne turbine za HE Vrhovo (Savska veriga) v vrednosti 18 milijard dinarjev in treh cevni turbin za HE Djurdjevac na reki Dravi v vrednosti približno 32 milijard dinarjev.

Teža opreme za vse tri hidroelektrarne bo približno 8000 ton, kar pomeni, da bomo morali naše zmogljivosti pri izdelavi turbinske opreme povečati za 100 odstotkov. To pomeni, da bomo morali nujno dokončati objekt za proizvodnjo težkega programa, saj bomo le tako lahko izpolnili naročila.

Največji stroji, ki smo jih za ta program kupili, nam stojijo v skladiščih, mi pa moramo nekatere velike turbinske dele pošiljati v zelo drago kooperacijo.

Za naslednje leto, za katerega plan predvideva 20.530 ton realizacije, imamo že preko 90 odstotkov naročil. Glede na to, da imamo precej ponudb še v fazi dogovarjanja oziroma opcij, pa načrtujemo, da bo do konca leta pokrite z naročili stoo odstotno. Naš cilj je, da iz teh naročil iztržimo 120 milijard dinarjev, vendar bomo morali mesečno izgotoviti povprečno za 10 milijard dinarjev opreme. Za to pa bo potrebnega veliko zavzetega dela, ustreznega organizacija in pravilna stimulacija nagrajevanja dela in nalog, ki so ključnega pomena za Litostroj.

POKRITOST Z NAROČILI PO POSAMEZNIH VRSTAH PROIZVODOV (V TONAH):

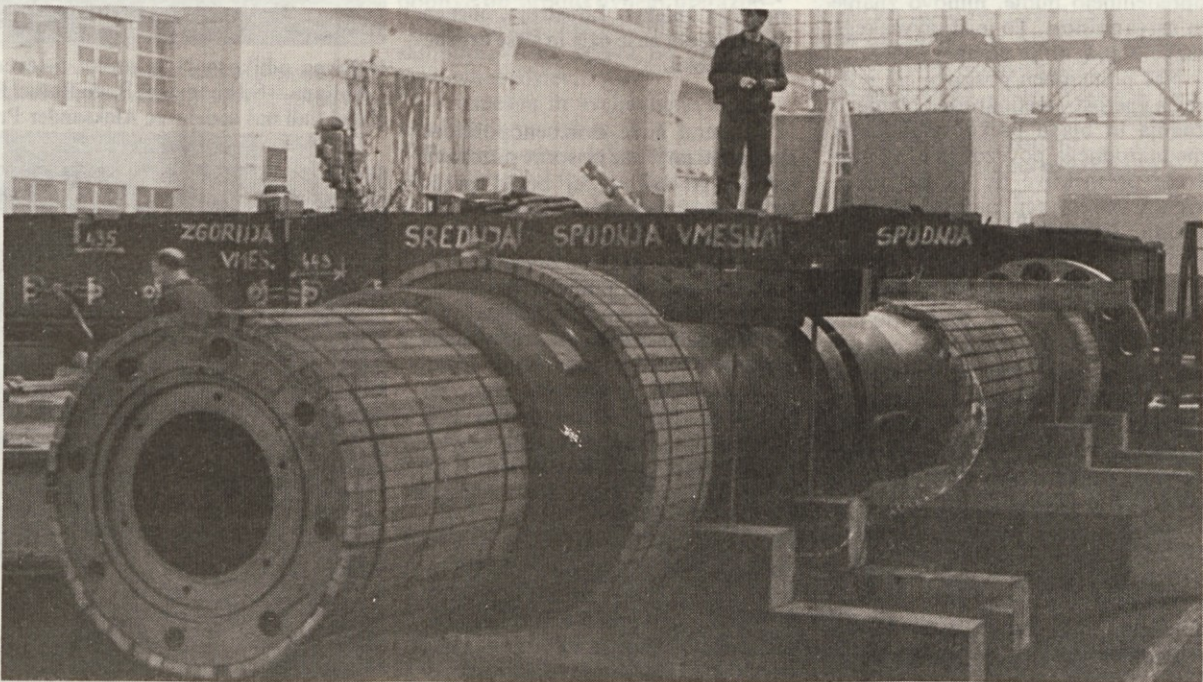
Vrsta proizvoda	Vrsta trga				Plan 1988
	Konv. trg	Klir. trg	Dom. trg	Skupaj	
Turbine	968	145	2423	3536	2570
MHE	50	—	187	237	360
Črpalke	29	155	502	686	760
Žerjavi	85	438	725	1248	1010
Reduktorji	—	1604	71	1675	1650
Cementarne	—	—	111	111	140
Dizelski motorji	327	63	284	674	530
Strojni deli	—	—	128	128	230
Skupaj osn. proizvodi	1459	2405	4431	8295	7250
TVN	329	35	7505	7869	5100
PPO	20	3113	1259	4392	4800
Skupaj fin. proizvodi	1808	5553	13195	20556	17150
Ulitki	—	—	1495	1495	3380
VSE SKUPAJ	1808	5553	14690	22051	20530

Jože Krsnik

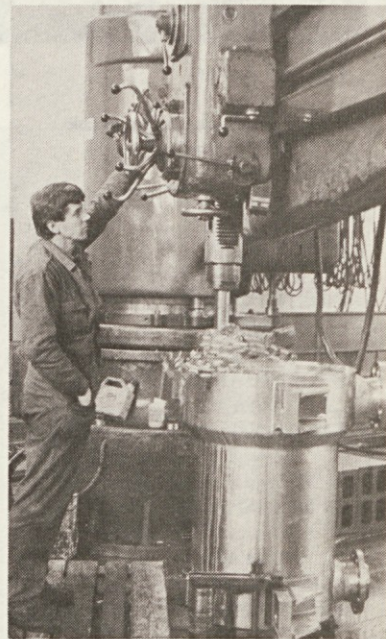
Litostroj je prve tovrstne črpalke izdelal in dobavil v preteklem letu, do sedaj pa jih je izdelal že 12, od tega 3 za Bolgarijo in 9 za Sovjetsko zvezo. Za leto 1988 so podpisane pogodbe za 15 črpalnih agregatov (12 za SZ in 3 za Bolgarijo) v skupni vrednosti 5 milijonov dolarjev.

Litostroj program omenjenih črpalk izvaja uspešno ter kvalitetno in ima na tem področju vsaj do leta 2000 ugodne perspektive, ki mu jih zagotavlja mednarodni sporazum o vzajemnih dobavah in kooperaciji v okviru članic mednarodnega združenja proizvajalcev opreme za JE Interatomergo, v katerem so združene članice SEV ter Jugoslavija.

t. š.

V ospredju fotografije je tretja turbinska osovina za HE Mostar, v ozadju pa tablasta zapornica za HE Dubrava v fazi končne montaže v Litostroju.

Obdelava črpalke za jedrsko elektrarno na radialno-vrtalnem stroju KOLB

Štiri desetletja so za nami

25. novembra smo s slovesno sejo delavskega sveta delovne organizacije proslavili štiridesetletnico Litostroja. Slovesnosti, ki je bila združena s proslavitvijo dneva republike, so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov ter vodstev tozd/ds in delovne organizacije, pa delavci Litostroja, katerim so bila ob tej priložnosti podeljena državna odlikovanja, posebna priznanja za izredne uspehe ob 40-letnici delovne organizacije in posebne nagrade za polno delovno dobo v Litostroju. Udeležili pa so se tudi najvidnejši družbenopolitični delavci SR Slovenije, mesta Ljubljane, občine Ljubljana-Šiška ter krajevne skupnosti Litostroj.

Slovesno sejo je po državni himni v izvedbi našega mešanega pevskega zbora in pihalnega orkestra s kratkim nagovorom začel podpredsednik centralnega delavskega sveta Franc Kostevc. Spomnil nas je na pretekla leta, ki govorijo o neizmerni ustvarjalni moči naših delavcev. Ob samem začetku, ko smo začeli skoraj iz nič, so si le redki drznili predstavljati, da se bomo razvili v velik sodoben tehnološki sistem, ki sodi med največje svetovne firme in ki je sposoben na osnovi lastnega znanja in z najmodernejšimi proizvodnimi sredstvi izdelati najzahtevnejšo energetsko in drugo tehnološko opremo. V svojem nagovoru pa ni mogel mimo dejstva, da so časi težki, da še nikoli niso bili težji kot danes in da praznovanje jubilejev še nikoli ni bilo obremenjeno s toliko vprašanji o sedanjosti in prihodnosti. »V tem času se moramo prilagoditi novim pogojem gospodarjenja doma in v svetu, kar je zahtevna naloga. V razreševanju tega vprašanja in v bodočnost Litostroja so usmerjena vsa naša prizadevanja.« S temi besedami je zaključil svoj nagovor podpredsednik delavskega sveta in predal besedo našemu generalnemu direktorju Jožetu Šlandru, ki je govoril o tem pa tudi o nekaterih drugih vprašanjih, o minulih letih, težki sedanjosti ter o prihodnosti, ciljih in možnostih, ki so pred nami:

»40 let lahko pomeni malo, če govorimo o zgodovini naroda, pomeni pa tudi relativno dolgo obdobje, če gre za zgodovino delovne organizacije, saj v tem času že preboli otroške bolezni in dozori, se utrdi na trgu in oblikuje svojo fiziognomijo, notranje in zunanje odnose ter se preko kriznih obdobij razvija in raste. Delovna organizacija je živ organizem, ki je vpet v ožjo in širšo družbeno skupnost in njeno ekonomsko in politično tkivo, organizem, ki mora biti sposoben prilagajanja in obnavljanja.

Titovi zavodi Litostroj, ki svojo zgodovino povezujejo z imenom tovariša Leskoška-Luke in tovariša Tita, so svoj naziv Titovi zavodi zaslužili kot eden stebrov slovenske in jugoslovanske strojegradske, ki je ime naše mlade industrije ponesel iz Jugoslavije v svet, saj je ime LITOSTROJ pri-

sotno na naši opremi v mnogih deželah na vseh celinah, ime, ki označuje lastne razvojne rezultate in visoko kvaliteto proizvodov. To pa je gotovo oznaka, s katero se lahko ponša le majhno število naših organizacij.

Zaradi vsega tega in zaradi številnih drugih razvojnih, samoupravnih, proizvodnih in drugih dosežkov kljub problemom, v katerih se danes nahajamo, praznujemo 40 let obstoja delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj in delovnega kolektiva s ponosom. Zavedamo pa se tudi, da takšna zgodovina, kot jo imajo zavodi, tudi obvezuje, da uspešna preteklost ni alibi, temveč da se je v gospodarstvu treba potrjevati na trgu vsak dan posebej. Pred kolektivom Litostroja stoji obveza, da preseže prisotne probleme v izjemno neugodnih pogojih gospodarjenja, sredi ekonomske in družbene krize ob močno zmanjšanih aktivnostih in strojegradske nenaklonjeni ekonomski politiki oziroma njenih ukrepih. Težave, v katere je zapadel Litostroj, so v mnogočem posledica objektivnih vzrokov, vendar objektivno kažejo na dejstvo, da se kolektiv ni dovolj uspešno usposobil za prilagajanje razvojnim spremembam in tržnim motnjam, zaradi česar so njihove posledice toliko težje.

Danes, ob praznovanju 40-letnice svojega obstoja se lahko pohvalimo s prvimi rezultati prizadevanj za trajnejšo sanacijo poslovanja, to je zaustavitve padanja proizvodnje in ob sodelovanju Jugobanke in Gospodarske banke Ljubljana pričetek deblokade, ki sedaj v veliki meri paralizira vse poslovne aktivnosti Litostroja. Vse to sicer še ne pomeni odprave prisotnih težav, je pa nujno potreben prvi in to kar velik korak v tej smeri, ki nam vliva novih moči za naporno pot, ki je še pred nami.

Prestrukturiranje, ki je imperativ nadaljnjega razvoja celotne slovenske industrije, pomeni v Litostroju pospešen razvoj obstoječih proizvodnih programov in iskanje novih, pomeni nadaljnjo tehnološko modernizacijo, višjo kvaliteto proizvodnje in celotnega poslovanja, skrajšanje rokov proizvodnje in višjo stopnjo obvladovanja proizvodnega procesa. Vsega naštetega pa ne bo mogoče doseči brez izboljšanja kadrovske strukture, drugačnega odnosa do znanja in ustvarjalnosti, uvajanja stalnega izobraževanja in izpopolnjevanja zaposlenih. Temeljimo na spoznanju, da nivo organizacije opredeljujejo ljudje, njihovo znanje in ustvarjalnost. To je ključ vsakega razvoja, tudi ali še posebej našega.

Naš pomemben poslovni cilj je še večja vpetost v mednarodno menjavo znanja in blaga preko višjih oblik mednarodnega povezovanja, vendar svoje perspektive ne vidimo predvsem v vedno večji materialni proizvodnji, še posebej ne nezahtevni, temveč v vedno večjem deležu znanja in lastni proizvodnji in razviti kooperaciji.

V Litostroju gradimo svoj optimizem in razvojne načrte na ocenah ugodnih tržnih možnosti v naslednjem obdobju, predvsem na področju hidromehanske opreme, kjer se odpirajo dolgoročne ugodne perspektive pri gradnji hidrocentral v Sloveniji in Jugoslaviji ob nadaljnjem uspešnem pridobivanju tujih naročil, saj skupaj s Turboinstitutom dosegamo rezultate, ki so v vrhu svetovnih dosežkov na določenih tipih vodnih turbin. Druga proizvodna veja, ki si je z naglim razvojem v zadnjih letih ustvarila ugodne pogoje za prodajo na mednarodnem trgu, je preoblikovalna oprema, kjer ne

gradimo več samo posameznih strojev, temveč celovite, robotsko programirane sisteme, takoimenovane proizvodne fleksibilne celice, ki pomenijo bodočnost v proizvodnih sistemih. Pri ostalih proizvodnih programih se s takšnimi uspehi res ne moremo pohvaliti, vendar bomo z ustrezno specializacijo našli ustrezen tržni segment za natehtnejše proizvode.

Konec koncev pa naš optimizem temelji tudi na prepričanju, da bo 55 milijard dinarjev vreden dolg Iraka v naslednjih letih le prispel na naš račun, kar bo bistveno povečalo naše razvojne možnosti.

Zato v tem trenutku, ko naslavljamo apel na širšo družbeno skupnost, menimo, da je pomoč rentabilna naložba, namenjena premostitvi problemov, ki jih danes kolektiv Litostroja sam ne more uspešno rešiti, odlašanje pa bi pomenilo mnogo višjo ceno. Seveda pa obenem sprejemamo tudi obvezo za brezkompromisno izvajanje urepov, ki so v moči kolektiva, potrebni za uspešno poslovanje v pogojih realnih cen proizvodnih faktorjev realnega dohodka ter realnost poti in stranpoti naše ekonomske politike.

Nadaljnji razvoj samoupravljanja ostaja stalnica naših prizadevanj tako v družbi kot pri nas, saj je edina danes možna alternativa centralizem in birokratizem, ki sta se doslej izkazovala kot zavora iniciativnosti in uspešnosti. Samoupravljanje moramo razviti v učinkovit sistem odločanja delovnih ljudi o ključnih razvojnih vprašanjih in o svojem položaju pri ustvarjanju in delitvi, ne pa v zaviranje učinkovitosti poslovanja s sklepanjem slabih kompromisov v izvajanje sprejete poslovne politike zaradi parcialnih interesov posameznikov in skupin.

Enotnost in politična zrelost kolektiva Titovih zavodov Litostroj sta bili v preteklosti močna ovira samovolji in prevladi interesov posameznih delov Litostroja, zato je enotnost potrebno na temeljih ekonomskih čistih računov razvijati dalje, saj predstavlja pogoj za uspešno premagovanje kriznih situacij in je osnova načrtovanemu razvoju. Objektivno in subjektivno obarvana različnost interesov in ambicije posameznikov bi lahko ogrožale doseženo enotnost in učinkovitost skupnih aktivnosti, zato ne bomo torelirali nobenih poizkusov v tej smeri.

Res je sicer, da je današnje praznovanje 40-letnice Titovih zavodov Litostroj deloma obremenjeno s problemi, vendar le-ti ne smejo zamegliti perspektive. Ne smemo pozabiti, da so problemi del življenja, ki sestoji iz vzponov in padcev, zbrali bomo dovolj volje in moči, da bomo presegli tudi sedanje stanje in zagotavljam, da vsega tega v Litostroju ni tako malo. Cilj je ob družbeni podpori gotovo dosegljiv in njegovo doseganje je žvljenjskega pomena za kolektiv Litostroja, obenem pa v interesu naše ožje in širše družbene skupnosti.

V imenu širše družbenopolitične skupnosti pa je vse prisotne pozdravil ter spregovoril nekaj besed predsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Dušan Šinigoj. Na kratko je opozoril, da se prav vsi zavedajo velikega in širokega pomena Litostroja za vso našo skupnost kot tudi težav, s katerimi se naša delovna organizacija v zadnjem času spopada. Kljub temu, da je položaj, v katerem smo, ter reševanje težav odvisno predvsem od enotnosti in prizadevanj delavcev Litostroja nam bodo, kot so nam že do sedaj, stali ob strani ter podpirali naša prizadevanja tudi najvišji republiški organi. Omenil je tudi, da so si gostje ogledali proizvodne obrate Litostroja, pri čemer so bili še posebej navdušeni nad proizvodnjo fleksibilnih sistemov v tozdu PPO, kjer je bilo očitno, da Litostroj s svojo proizvodnjo in programom sledi najnovejši (Nadaljevanje na naslednji strani)

Pred pričetkom proslave so si predstavniki družbenopolitične skupnosti republike, mesta in občine z zanimanjem ogledali proizvodne prostore Litostroja.

Visoki gostje med slavnostno sejo DS DO (Foto: B. Franci)

Predsednik IS SR Slovenije Dušan Šinigoj: »Reševanje težav v Litostroju je odvisno predvsem od enotnosti in prizadevanj delavcev Litostroja, pri tem pa vam bodo stali ob strani in podpirali vaša prizadevanja tudi najvišji republiški organi, kot so vam že doslej.«

Državna odlikovanja je našim delavcem podelil predsednik skupščine občine Ljubljana-Šiška tovariš Rado Rotar. Red dela s srebrnim vencem je med drugim prejel tudi naš sodelavec Aleksander Prosen iz tozda PPO.

Jože Šlander je podelil plakete za izredne uspehe ob 40 obletnici tovarne, med drugim jo je prejel tudi Jože Pečar iz tozda OB

I. PREJEMNIKI DRŽAVNIH ODLIKOVANJ:

— Red dela z zlatim vencem:
VOGRIČ Peter

— Red zaslug za narod s srebrno zvezdo:

FAJFAR Stanislav
KOLBL Darinko
KRSNIK Jože
TERLEP Anton

— Red dela s srebrnim vencem:

GOLOBIČ Franc
GROM Janez
HAFNER Franc
HUDOLIN Ivan
JENKO Peter
JURKOVIČ Jakob
KRISTIČ Vlatko
PANIČ Anton
PROSEN Aleksander
SMOLEJ-JAKOPIČ Pavla
ZAJC Milan
ŽAGAR Valantin

— Medalja zaslug za narod:

Cirila MASNIKOSA-ROZMAN

— Medalja dela:

BURGER Avgust
GRUDEN Anton
PAVLIN Jože
PEKOLJ Alojzij

Prireditve ob dnevu šole

Tudi naša šola je stara 40 let

Pomemben jubilej — 40 letnico delovanja naše šole smo učenci in učitelji obeležili delovno in slavnostno hkrati.

V sredo, 9. decembra, na dan šole, ki ga praznujemo vsako leto kot rojstni dan Franca Leskoška-Luke, po katerem šola nosi ime, smo imeli kulturni dan. V avli šole smo pripravili bogato razstavo fotografij, ki so ponazarjale razvoj naše šole od njenih začetkov do danes. Zanimivo je bilo gledati fotografije, na katerih so šole nastajali zidovi šole in doma učencev; šolske delavnice, ki so bile za tisti čas že zelo opremljene; stroje, na katerih so se učili delati mladi fantje ob strokovnem vodenju učiteljev praktičnega pouka. Mnogi obrazi na slikah so znani, saj je veliko učencev še danes litostrojskih delavcev (1997), 16 nekdanjih učencev naše šole pa danes poučuje mlajše generacije. Na razstavi so bili seveda prikazani tudi današnji šolski prostori, delavnice, novi prizidek, učilnice, knjižnica. Razlika med tistimi izpred 40 let in današnjimi je precejšnja. Čas gre naprej in razvoj mora z njim — sicer ni napredka!

Razstava v avli je prikazovala na panojih tudi razgibano življenje na šoli — delo najrazličnejših interesnih dejavnosti (Kluba OZN, šahovskega in strelskega krožka, obrambnih, naravoslovnih in kulturnih dejavnosti, bralne značke), obiske znanih osebnosti: politikov, pesnikov, pisateljev in igralcev na naši šoli. Pozornost so pritegnili tudi panoji, na katerih je bilo narisano na zemljevidu, od kod vse so bili učenci — iz vseh koncev Slovenije in iz vseh republik. Število absolventov je v teh 40 letih skokovito naraščalo. Stolpiči na panoju so bili iz leta v leto višji — v letu 1950, torej v prvi generaciji, je bilo 23 absolventov, leta 1983 pa kar 249.

Ob enajsti uri se je začel najslavesnejši del našega praznovanja dneva šole — finale kviza na temo ŠOLA — LITOSTROJ — ZGODOVINA NOB. V kinodvorani so se zbrali predstavniki šole in nekateri nekdanji učitelji, vabljeni so bili gostje iz DO Litostroj, pa učenci, ki so bodrili svoje ekipe.

Slovesnost je s kratkim nagovorom začel ravnatelj šole Anton Zupančič, pozdravil prisotne in povedal nekaj besed o štiridesetletni zgodovini naše šole, nato pa tekmujočim ekipam zaželel kar največ uspeha.

Tekmovanje se je začelo. Pred zbranimi poslušalci so za mizicami sedele tri tričlanske ekipe 1.c, 1.e in 1.k razreda. Te ekipe so bile najboljše na polfinalnem tekmovanju. Samo kviz tekmovanje se je v bistvu začelo že mesec prej, ko je vsak razred sestavil dve ekipi, ki sta se najprej pomerili v zanju na razrednem tekmovanju. Najboljše ekipe posameznih razredov so tekmovali na medrazrednem tekmovanju in najboljše tri so bile zdaj pred nami. Izvlekle so pisemske ovojnice z vprašanji in odgovarjale nanje — najprej so bila vprašanja iz zgodovine razvoja šole, nato sklop vprašanj o Litostroju in še o našem narodnoosvobodilnem boju. Na tabli so se nizale številke — za vsak pravičen odgovor dve točki, za deleno, za nepravilen nič točk — česar pa sploh ni bilo treba pisati, saj so vse ekipe znale odgovoriti skoraj vse. Ena ekipa je bila vendar najboljša — to je bila ekipa 1.c razreda, v kateri so bili Vesna Birtič, Martina Rozman in Tomaž Požgaj. Za drugo in tretje mesto sta sprva enakovredni ekipi morali odgovarjati na dodatna vprašanja in tu je bila za eno točko boljša ekipa 1.e razreda. Pa tudi ekipa 1.k je bila odlična. Vsi tekmovalci so za prizadevnost in dosežena mesta prejeli knjižne nagrade, spomladi pa bodo odšli na enodnevni izlet.

Kviz tekmovanje je bilo tako končano, a navdušeno ploskanje se ni poleгло. Dogajanje je popestrila tudi recitacijska skupina naše šole, ki je povedala nekaj pesmi o Litostroju, delu in narodnoosvobodilnem boju, svoje pa je dodal še glasbenik — učenec, ki je zaigral na klavir. Sledila je še slovesna podelitev priznanj ob 40-letnici šole za dolgoletno sodelovanje. Iz rok ravnatelja Zupančiča so jih prejeli:

Slovenski igralec Polde Bibič med učenci naše šole (Foto: B. Francelj)

prejšnji ravnatelj naše šole Hrabroslav Premelč, nekdanji vodja delavnic Anton Režek, nekdanji vodja oddelka tehnične šole za odrasle Valentin Bizjak ter ZSMS DO Litostroj za dolgoletno povezovanje z mladinsko organizacijo šole. Prejel jo je njen predsednik Sead Sijamhodžić, delavec Litostroja in nekdanji učenec naše šole. Na koncu je tovariš ravnatelj vse prisotne povabil na ogled razstave.

Isti dan se je v šoli dogajalo še marsikaj. Učenci prvih letnikov so si najprej ogledali razstavo, nato pa so v različnih prostorih lahko sledili prikazom interesnih izvenšolskih dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo naši učenci. Tako so videli filme o delovanju folklorne skupine Emona, slišali marsikaj o kolesarstvu, kajakaštvu, taborništvu, letalstvu in baseballu. V okviru kulturnega dne so imeli učenci drugih letnikov v soboto srečanje z znanim gledališkim in filmskim igralcem Poldetom Bibičem. Predstavil jim je odlomek iz Levstikovega Martina Krpana in eno od zgodb Petra Fuleža avtorja Jureta Kislingerja. Tak doživetvo zna podati besedilo le umetnik, igralec, kakršen je Polde Bibič. Celu uro je bil med nami in pripovedoval o sebi in svojem delu, o gledališču in filmu, odgovarjal na

mnoga vprašanja. Še veliko zanimivega bi lahko izvedeli, če se igralcu ne bi mudilo — ta dan je čez eno uro moral odigrati eno od glavnih vlog v Drami, v komediji Bratka Krefta Kranjski komedijanti, ki smo jo naročili posebej za naše dijake tretjih in četrth letnikov in jim tako obogatili dan šole.

Ta dan je izšla posebna številka šolskega glasila Glas mladih, posvečena obletnici, polna zanimivih intervjujev, ki so jih učenci naredili z nekaterimi najbolj priljubljenimi

učitelji naše šole. Na šolo smo povabili tudi hčerko tovariša Leskoška-Luke tovarišico Hedo Ivanuš, ki se je z veseljem odzvala in se udeležila srečanja s Poldetom Bibičem ter si s posebnim zanimanjem ogledala razstavo. Učence smo razveselili še z nečem — vsak je dobil lično pripenko z znakom Litostroja in napisom 40 let SŠTS Franca Leskoška-Luke.

Tako smo resnično bogato in slovesno obeležili naš jubilej.

Vesna Tomc

Štiri desetletja

mu svetovnemu razvoju in dosežkom znanosti. To jih je ponovno prepričalo, da je naša usmeritev pravilna, proizvodni programi pa izbrani tako, da zagotavljajo (boljšo) prihodnost.

V svojem kratkem nagovoru je še posebej opozoril na naš izobraževalni center, na našo skrb za nove kadre, za kar, je dejal, nam pritiče še posebno priznanje. Ob zaključku pa je ponovno opozoril, da v teh velikih težavah nismo sami in da prizadevanja celotnega kolektiva podpira in da nam stoji ob strani tudi naši najvišji republiški organi.

Govoru je sledila podelitev odklikovanj predsedstva SFRJ in priznanj.

Odlikovanja (red dela z zlatim vencem, red zaslug za narod s srebrno zvezdo, red dela s srebrnim vencem, medaljo zaslug za narod in medalje dela) je podelil predsednik skupščine Ljubljana-Šiška Rado Roter.

Ostala priznanja — posebno priznanja oziroma plakete za izredne uspehe ob 40-letnici Litostroja, ki jih je prejelo 45 delavcev ter TOŽD PTS, pa sta podelila podpredsednik delavskega sveta in generalni direktor. Ta priznanja so bila podeljena za nadpovprečne uspehe in dosežke na naslednjih področjih:

— uveljavljanje odgovornosti za kakovost, strokovno utemeljenost in

realnost planskih dokumentov, za njihovo stabilizacijsko naravnost ter za uresničevanje načrtovanega,

— oblikovanje, izvajanje in preverjanje politike ekonomskega, tehnološkega in kadrovskega razvoja na dohodkovnih motivih in ob upoštevanju kakovosti, obsega in gospodarnosti dela,

— spodbujanje h kakovostnejšemu gospodarjenju, večjemu izvozu na konvertibilni trg,

— vgrajevanju znanstvenotehnološkega napredka in inovacij v proizvodne procese,

— pospeševanje tehnološke posodobitve ob produktivnem prerazporejanju na podlagi minulega dela in samoupravnega vpliva na uporabo vloženih sredstev,

— uspešno in uveljavljeno dolgoletno strokovno delo.

Podpredsednik delavskega sveta in generalni direktor sta zatem petim delavcem podelila še posebne nagrade za polno delovno dobo v Litostroju, s čimer je bila slavnostna seja delavskega sveta zaključena. Slovesnost pa se je nadaljevala s kulturnim programom, ki je prireditve bogato po-

pestril in ji pripomogel k še večji svečanosti.

V programu je uspešno sodeloval naš pihalni orkester, kateremu je bil to prvi nastop pod novim vodstvom Marjana Stropnika. Ponovno smo se lahko tudi prepričali o kvaliteti našega mešanega pevskega zbora, ki je s svojim izbranim programom navdušil vse prisotne. Z recitiranjem del Izeta Sarajlića, Iva Andrića, Mateja Bora, Mileta Klopčiča ter velikega češkega pesnika Jirija Wolkerja pa sta program obogatila igralca Vesna Jevnikar in Andrej Kurent.

Ob koncu programa pa je sledilo še prijetno presenečenje — mešani pevski zbor je ob spremljavi pihalnega orkestra na željo enega izmed udeležencev zapel Prešernovo Zdravljico in mnogo je bilo takih, ki so jim v pesmi pritegnili.

t. š.

ČESTITKA

Ob proslavi štiridesetletnice obstoja in dela Titovih zavodov Litostroj iskreno čestitam vsem delovnim ljudem in jim želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu. Prepričan sem, da si bodo tudi v bodoče prizadevali, da bi izboljšali in povečevali proizvodnjo in s tem zagotavljali zaželeni napredek Litostroja.

Dr. Marjan ROŽIČ,
predsednik skupščine
SFR JUGOSLAVIJE
24. 11. 1987

Dragi tovariši!

Delavci LENINGRAJSKIH METALNIH ZAVODOV iz vsega srca čestitamo kolektivu Litostroja ob prazniku vaše državnosti.

*

Ob prazniku SFRJ — dnevu republike vam želimo mnogo delovnih uspehov in uspešen razvoj.

Generalni direktor
TURBINE Ševčenko,
partijski sekretar
Kondratjev,
predsednik sindikata
Luškin

Slavnostni seji delavskega sveta je sledil krajši kulturni program, v katerem sta sodelovala tudi dramska igralca Vesna Jevnikar in Andrej Kurent. (Foto: T. Š.)

IZBERITE SVOJO AKTIVNOST
Program športne
rekreacije
za leto 1988

Rekreacija ni le privilegij ozkega kroga organiziranih športnikov ali tistih, ki si lahko sami privoščijo aktivni počitek. Je vsakdanja potreba in pravica delovnega človeka, skratka življenjska potreba industrializirane družbe. To pa pomeni, da mora biti rekreacija eden temeljnih elementov proizvodne in poslovne politike delovne organizacije.

Predstavljamo vam izvleček iz programa posameznih sekcij, več o dejavnosti pa vam lahko posredujejo vodje posameznih sekcij in organizator športne rekreacije Janez Šmon (tel. 13-73).

Izberite svojo aktivnost in koristno izpolnite dnevni ali tedenski prosti čas.
Janez Šmon

ALPSKO SMUČANJE
Smučarski tečaji pod strokovnim vodstvom na Soriški planini v času šolskih počitnic — trije termini.

Organizirano smučanje na Jahorini od 12. 2. do 21. 2. 1988.
Organizirano smučanje v ČSSR, Nizke Tatire od 16. 1. do 23. 1. 1988.

Prvenstvo Litostroja v veslalomu, skokih ter kombinaciji SORICA (tretji teden v marcu 1988).

Cvetkin memorial — tekmovalje na ravni ZPS — Areh 28. 2. 1988.
Vodja smučarske sekcije: Lojze Rupnik (tel.: 30-40)
Vodja alpske sekcije: Peter Prezelj

SMUČARSKI TEKI
Smučarji tekači nabirajo kondicijo v dvorani Osnovne šole Hinka Smrekarja vsak ponedeljek ob 20. uri. V programu tekačev je prvenstvo Litostroja na Banovcu (po počitnicah), ter udeležba na številnih smučarskih maratonih po Sloveniji.
Vodja smučarske sekcije: Lojze Rupnik (tel.: 30-40)
Vodja tekaške sekcije: Janez Kalan (tel. 20-35)

DRSANJE
Ljubiteljem drsanja priporočamo obisk drsališča v Hali Tivoli po veljavnem programu za rekreacijo ter sistemu »1+1 s tovarniško izkaznico«.
Torek od 20. do 21.30
Sreda od 21. do 22.30
Četrtek od 20. do 21.30
Petek od 21. do 22.30
Sobota od 10. do 12., 14. do 16. in 20. do 21.30
Nedelja od 10. do 12. in od 14. do 16. ure.

PLAVANJE
Plavate lahko v kopališču Tivoli po programu rekreacije:
Torek 18.—21. ure
Sreda 18.—21. ure
Četrtek 18.—21. ure
Petek 18.—21. ure
Sobota 10.—18. ure
Nedelja 10.—18. ure
Za obisk bazena velja tovarniška izkaznica po sistemu »1+1«.
Informacije: Janez Šmon (tel. 13-73)

KOŠARKA
Pozimi se košarkarji zbirajo v telovadnici Osnovne šole Hinka Smrekarja vsak četrtek ob 17. uri. V programu imajo turnir Litostroja za tozde in delovne skupnosti.
Vodja Jože Sinti (tel. 30-83)

TENIS
Spomladi bomo začeli igrati tenis ter organizirališolo tenisa za začetnike v športnem parku ZŠD Ljubljana. Pozimi člani teniške sekcije vadijo v dvorani ZEKŠ ob sobotah od 14. do 16. ure.
Informacije: Igor Cimerman (tel. 13-54)

NAMIZNI TENIS
Namizni tenis lahko igrate vsak ponedeljek od 20. do 22. ure v športnem parku Ilirija, v namiznoteniški dvorani.
Vodja sekcije: Rajko Šabec (tel. 15-69)

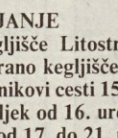
ODBOJKA
Seksija nima najetega objekta. Ženske se lahko vključijo v skupino splošne rekreacije, ki vadi vsak ponedeljek v Osnovni šoli Hinka Smrekarja od 20. do 22. ure.

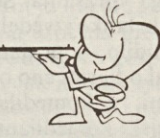
KOLESARJENJE
Pozimi se kolesarji zbirajo v telovadnici Osnovne šole Hinka Smrekarja in vadijo pod vodstvom Milana Svetla vsak ponedeljek od 20. do 22. ure, spomladi pa organizirajo kolesarske izlete.
Vodja sekcije: Milan Svetel (tel. 16-84)

KEGLJANJE
Za kegljišče Litostroja je rezervirano kegljišče Ilirije na Vodnikovi cesti 155 vsak ponedeljek od 16. ure in ob petkih od 17. do 21. ure. Tekmovalci vadijo na kegljišču Livada ob torkih.
Vodja sekcije: Franc Kostevc (tel. 20-03)
Namestnik sekcije: Karel Roudi (tel. 20-42)

BALINANJE
Balinarji se zbirajo na lastnem balinišču pri restavraciji Litostroja. Organizirajo tekmovanja med tozdi. V zimskem času nastopajo na turnirjih v zaprtih objektih.
Vodja sekcije: Ljubo Novak (tel. 20-42)

STRELJANJE
Seksija deluje v domu učenec Litostroj, kjer je šestmestno avtomatsko strelišče. Podrobnosti o urniku vadbe in programu vam posreduje vodja sekcije Janez Mrkun (trl. 16-37)

ROKOMET
Rokometaši v sezoni nastopajo v občinski TRIM ligi za rokomet. V zimskem času je možno v telovadnici ŽEKS organizirati turnir med tozdi in delovnimi skupnostmi. Termin je ob sobotah od 14. do 16. ure in so v skladu s tenisači ter nogometaši.

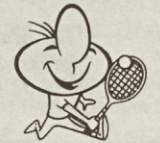
ŠAH
Šah poteka po programu sekcije. Več o programu in vključitvi v sekcijo vam lahko razloži predsednik sekcije Zoran Prodan ali namestnik Vladimir Lagudin (tel. 16-08).

PLANINSTVO
Planinci so organizirani v okviru planinskega društva Litostroj. Delujejo po programu izletniškega mladinskega in alpinističnega odseka.
Informacije: Janez Soklič (tel. 70-30).
Na začetku leta objavijo celotni program dejavnosti.

NOGOMET
Nogometna sekcija v letni sezoni organizira ligaško tekmovanje med tozdi in delovnimi skupnostmi. V zimskem času pa imajo po dogovoru rezerviran termin v telovadnici ŽEKS ob sobotah od 14. do 16. ure za zimске turnirje.

Visok krvni pritisk

Življenje v naši civilizirani družbi nam je v primerjavi z minulim časom prineslo veliko prijetnosti in olajšav, pa tudi nove nevarnosti in tveganja. Največja nevarnost so obolenja srca in ožilja s pogosto smrtnimi posledicami, kot sta srčni infarkt in možganska kap, za katerima vsak dan umirajo naši vrstniki in znanci. To je visoka cena, ki jo plačujemo za naše boljše življenjske razmere. Obolenja srca in ožilja so se od druge svetovne vojne zastrašujoče razširila. Ko se nam je godilo slabo, smo bili bolj zdravi. Število teh obolenj narašča. Danes umre vsak peti možki za srčnim infarktom v drugi polovici življenja. Tudi pri mlajših to število narašča.

Dejavnike tveganja za obolenja srca in ožilja so v zadnjih letih natančno raziskali. Ti so:

- visok krvni tlak,
- motnje v presnovi maščob,
- kajenje,
- sladkorna bolezen,
- povišana sečna kislina,
- povišana telesna teža,
- psihosocialni stres.

Povišan krvni tlak je najnevarnejši dejavnik tveganja za nastanek različnih organskih obolenj, ki jih sproži arterioskleroza. Visok krvni tlak slabi sečno mišico zaradi preobremenitve. Za posledicami krvnega tlaka umre več ljudi kakor za rakom in tuberkulozo skupaj. Visok krvni tlak je najpogostejša in najnevarnejša civilizacijska bolezen. To je »tiha nevarnost«, kajti mnogo let ne povzroča nobenih značilnih težav, ki naj bi pravočasno opozorile. Nasprotno! Številni ljudje se počutijo kljub visokemu krvnemu tlaku dobro. Tak bolnik obišče zdravnika in drugih razlogov in zdravnik ugotovi visoki tlak povsem slučajno. Pogosto se zgodi, da zdravnik krvnega tlaka ne izmeri, na primer pri prehladu ali prebavnih motnjah. Zato prosite zdravnika pri vsakem obisku, ne glede na razloge, naj vam ga izmeri.

Dejavniki tveganja pospešuje arterioskleroza — poapnenje žil, ki nastane zaradi seštevka raznih vrst obremenitev in poškodb, ki delujejo na stene žil odvodnic (arterij). Arterioskleroza je sama po sebi naraven starosten pojav oziroma obraba arterij, ki se pokaže pri vsakem človeku prej ali kasneje.

Pomembno je, kdaj nastopi in v kakšnem obsegu.

ČLOVEK JE STAR TOLIKO, KOLIKOR JE STARO NJEGOVO OŽILJE.

Neznačilne težave pri povišanem krvnem tlaku:	pogostost
- nervoza	35%
- utripanje srca	32%
- omotica	30%
- pritisk ali bolečina pri srcu	26%
- glavobol	23%
- depresija, nevolja do dela	7%

Zaradi dejavnikov tveganja se torej žile uničujejo. Na notranji strani se nalagajo maščobe in kalcijeve soli in žila se oži. Nekdaj raztegljive žile se spreminjajo v otrdele cevi z zadebljenimi stenami. Oži se njihov premer in oskrba priključnih organov s kisikom in prehrano je tako motena. Podhranjenosti celice se spremenijo in odmro. Taki zapleti so nevarni za življenjsko pomembne organe: ledvica, srce, možgane.

Vsi vemo, kako nevarne so nekatere življenjske razvade za naše zdravje, vendar zapremo oči pred njimi in jih ne spremenimo. Vsakdo pozna koga z enim ali več dejavniki tveganja, na primer pretežkega diabetika, ki kadi ali strastnega kadilca s povišanim krvnim tlakom.

Morda ste tudi vi, ne da bi vedeli, med njimi!?

Kdaj je krvni tlak še normalen in kdaj je že povišan?

Vsakdo, ki mu izmerijo krvni tlak, bi rad vedel, ali je njegov tlak normalen. Podajanje splošno veljavnih vrednosti v medicini ni lahko zaradi različnih vzrokov. Eden od njih je že dnevno nihanje, drugi razlog je, da se v starosti mnogim moškim in žen-

skam tlak dvigne, ne da bi bili zaradi tega bolni. Po dolgih razpravah so se odločili, da velja za določanje zgornje meje normalnega krvnega tlaka pravilo, ki ga priporoča nemška liga za boj proti visokemu krvnemu tlaku.

Zgornja meja sistoličnega tlaka:
starost v letih + 100
maksimalno 21,3 kpa = 160 mg Hg

Zgornja meja diastoličnega tlaka:
za vse starosti 12 kpa = 90 mg Hg
Zmerna odstopanja sistoličnega tlaka za 20—30 mg Hg (2,7—4 kpa) navzdol in pri starejših ljudeh (nad 60 let), še vedno niso bolezenska.

Vzroki visokega krvnega tlaka

Človekov krvni tlak ni stalna, temveč spremenljiva veličina, ki se uravnava glede na okoliščine. Višina tlaka nima glede na številne vplive. Med drugimi je pomembno tudi duševno razburjenje. Tako razburjenje se lahko sproži že samo zaradi samega merjenja tlaka. Ne le pri kratkotrajnih razburjenjih, tudi pri daljših konfliktnih situacijah se tlak poviša, na primer pri težavah v službi ali v družinskem življenju, pri pripravi na izpit, pri vprašanju ob izbiri življenjskega partnerja, ob izgubi ljubljene osebe.

veka itd. Ko se konflikt reši oziroma se nanj navadimo kakor na del vsakdanjega življenja, se krvni tlak spet normalizira.

Občasno omejeno povišanje krvnega tlaka spremlja nekatera akutna obolenja, predvsem ledvic, komplikacije v nosečnosti, motnje v presnovi ali tudi bolezni živčevja.

Krvni tlak povišajo tudi nekatera zdravila. Petnajst do dvajsetim odstotkom žensk, ki jemljejo kontracepcijske tablete, se tlak poviša, vendar je še normalen. Zato morajo ženske, ki jemljejo kontracepcijske tablete, večkrat kontrolirati krvni tlak.

Povišan krvni tlak je lahko torej nedolžno znamenje, ki spremlja različne duševne in telesne motnje, če nima pogojev za okvaro — to je trajnost.

Med mehanizme, ki sprožijo povišanje krvnega tlaka, prištevamo življenjske razvade in druge zunanje

vplive. Zelo pomembno je, da vzroke razlikujemo. Vzroki nastanka so zvečine dedni, nepoznani. Sprožilne mehanizme lahko uspešno zatremo in se proti njim tudi borimo. To so debelost, pretirano uživanje soli in v nekaterih okoliščinah trajen psihosocialen stres. Z debelostjo narašča nevarnost visokega tlaka. Debelost je dejavnik tveganja, kateremu se najlažje izognemo.

O kuhinjski soli veliko beremo in slišimo. Sol — natrijev klorid — je ena izmed najpomembnejših rudninskih snovi, ki jo telo potrebuje za življenje. Ali sol posamezniku škodi, je odvisno od njegovega zdravstvenega stanja in dnevno zaužite količine soli. V civiliziranih deželah zaužije človek dnevno 10—15 g soli, čeprav je v našem podnebju potrebno le 5 g na dan.

Zdravniška opažanja kažejo, da pogosta zvišanja tlaka zaradi stresov poslabšajo zdravje pri bolnikih, ki že imajo povišan tlak. Hrup, naglica, enoličnost tekočega traku, stresi, povezani s poklicem, socialni položaj, agresija in strah so znane besede, ki označujejo take negativne vplive stresa.

Posledice visokega krvnega tlaka

Če je visok krvni tlak dolgotrajen, mu prilagoditvena sposobnost in de-

lovna sposobnost srčne mišice ne sledita in zaradi preobremenjenosti srce oslabi. Ohromelo levo srce ne more več sprejemati količine krvi, ki mu jo ponuja pljučni krvni obtok, in tako kri zastaja v pljuči. Počasi oslabi tudi desno srce in kri začne zastajati v venoznem obtoku prav do nog. Bolniku se »nabira voda v nogah« (srčna vodenica).

Zaradi visokega tlaka so posebno ogrožene srčne-venčne žile in možganske žile, ki so arteriosklerotične. Slaba prekrvavitve se pokaže vedno takrat, kadar srčna mišica potrebuje več kisika in energije, kakor jo lahko zagotovijo srčne žile. To se pokaže ob raznih priložnostih, na primer ob vzpenjanju po stopnicah, pri razburjenju, pri iztrebljanju.

(Pripravila Tilka Hosta)

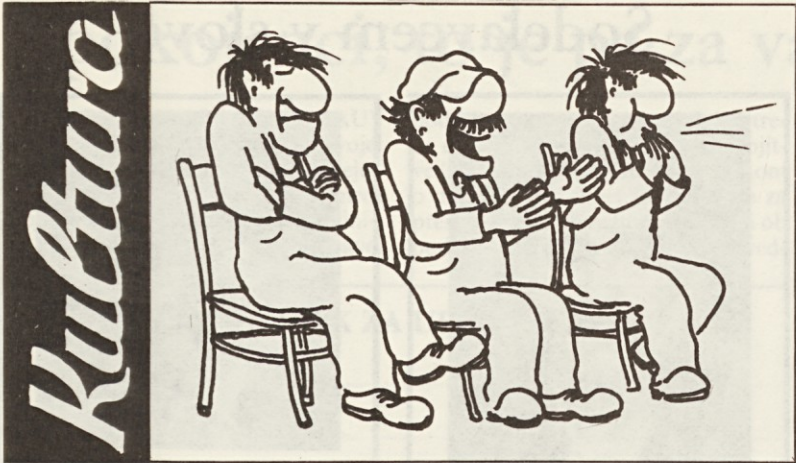
(Dalje prihodnjič)

PRITOŽNO KNJIGO PROSIM —
na račun šoferja Alpetourja

Oglašam se zaradi ogorčenja nad šoferjem avtobusa, ki vozi na relaciji Litostroj—Limovce—Zagorje. Že dlje časa se jezim nad tem šoferjem, vendar sem bil tiho do zadnjega dogodka, ki me je razkačil.

Več kot eno leto sem že v bolniškem staležu, 3. 11. pa sem imel kontrolni pregled pri obratnem zdravniku. Ko sem na Trojanah vstopil, da bi se peljal do Litostroja, je začel šofer kričati naj izstopim, ker nimam vozniške karte, ker sem že več kot eno leto v bolniški. Res so mi že pred nekaj meseci nehali pošiljati mesečne nalepke, vendar sem kljub bolniški še vedno Litostrojčan. Litostrojski avtobus pa je namenjen litostrojskim delavcem, kar sem tudi jaz. Po drugi strani pa ta šofer prilagaja pravila po svoje. Iz Litostroja je vozil delavce, ki so se po službi vozili delat v našo vas in to po 3 do 4 delavce dnevno. Seveda so bili brez vozovnice in jih po njej tudi vprašal ni. Občasno pa je peljal tudi po kakšnega delavca, ki ni Litostrojčan. Največje kršitve voznega reda pa dela, ko se vozi z avtobusom celih 25 km iz Zagorja do Broda, v ponedeljek jutraj pa 25 km nazaj v Zagorje. Tako se vozi že 5 let po 50 km vsak teden s praznim avtobusom. Rad bi vedel, kje so tisti odgovorni, ki tega ne vidijo oziroma to dopuščajo. Mislim, da bi bilo dosti primerneje, ko bi se vozil s svojim vozilom! Predvsem pa naj bo ta šofer vsaj malo prizanesljiv tudi do potnikov, ki mu s svojim prevozom resnično ne dvigajo stroškov.

G. F.

KAJ NAM PRINAŠA LETOS DEDEK MRAZ

Tudi letos bo, kot je že tradicija, dedek Mraz (v imenu sindikata) obdaroval malčke litostrojskih delavcev s skromnim darilcem.

Starše vabimo, da v nedeljo, 20. decembra, pospremite otroke v Šentjankobsko gledališče, kjer si bodo najprej ogledali gledališko igrico VOLK, BABICA PA VSI OSTALI (avtorja Grege Tozona), nato pa bo prišel dedek Mraz, malo poklepetal in razdelil darila. V tem svečanem trenutku se bo lahko vsak malček z dedkom Mrazom tudi fotografiral. Na predstavo lahko pridete ob 9. ali ob 11. uri. Nikar ne pozabite vzeti vabil, ki jih boste prejeli v svojem tozdu, kajti le z vabilom se lahko dvigne darilo.

Če pa zares ne boste mogli priti na predstavo, lahko darilni paket za otroka dvignete v ponedeljek, 21., torek, 22., ali sredo, 23. decembra ob 11. do 14.30 v govorilnici pri glavnem vhodu.

Že v januarju in sicer 20. 1. 1988 ob 17. uri, pripravljamo še eno prireditev za otroke s starši, in sicer igrico MEDVED PU (avtorja A. A. Millneja) v izvedbi Slovenskega mladinskega gledališča (na Trgu 7. kongresa ZKJ) za Gospodarskim razstaviščem. Odkupili bomo vso dvorano (300 sedežev), tako da bo prišlo povprečno po 20 sedežev na posamezen tozd. Vabljeni! Dobra predstava v otroštvu je temeljni kamen za kasnejšo kulturno vzgojo.

Kulturna komisija

JEZIKOVNI OSTRUŽKI

Velikokrat opažam, da nekateri ne znajo pravilno napisati besed, v katerih se pojavljajo neobstoječi samoglasniki. Tak neobstoječi samoglasnik je polglasnik (ɔ), ki ga včasih napišemo s črko e:

Npr.:
lonec (izgovorimo lonɔc)
v loncu (ne v lonecu!)

Ker je bil e polglasnik, torej le na pol glasnik, torej le na pol izgovorjen e, je izginil, ko smo besedo postavili v drugo obliko, jo sklanjali. Enostavno ga ni več! Napak pri besedi lonec, pes itd. sicer ne delamo, pač pa mnogi ne znajo pravilno napisati besede december oziroma njenih oblik in izpeljank:

Tako nekateri mogočno pišejo novemberski, decemberski. Črka e v izpeljankah iz besed november, december izgine, vendar se zaradi sosesčine črke r še sliši polglasnik. To je verjetno tudi vzrok za napačno pisavo. Edino pravilno je pisati brez e:

septembrski
oktobrski
novembrski
decembrski

In podoben pojav gre tudi pri besedah:
tovarna — tovarn (ne: tovaren)
elektrarna — elektrarn (ne: elektraren)
jedro — jedrski (ne: jederski)

V. Tomc

Anketa

(Nadaljevanje iz prejšnje številke in konec)

Tudi štirinajsto vprašanje se je na nek način nanašalo na prostočasne aktivnosti. Prosilo je namreč anketirane, naj napišejo, katero amatersko dejavnost pogrešajo v naši delovni organizaciji. Večina jih je odgovorila, da ne pogrešajo nobene. Od 115 odgovorov (ali 27,3 %) pa je takih, ki nekaj pogrešajo. Od teh je največ glasov dobila dramska sekcija (22 ali 19,1 %), sledi ji folklor (21 ali 18,2 %), nato video-sekcija (13 odgovorov ali 11,3 %). Za njimi se zvrstijo še foto-sekcija (10 glasov ali 8,6 %), likovna sekcija (slikarstvo, kiparstvo) — 9 glasov 7,9 %, ples — 9 glasov 7,8 % in glasbeno pevska oziroma ansambel — prav tako 9 (ali 7,8 %), predlogov. Najrazličnejših predlogov, ki jih ne moremo uvrstiti drugam kot pod »ostalo«, pa je 22 ali 19,1 %. Navedimo najzanimivejše: lutkovna sekcija, knjižnica, novinarski krožek, računalniška sekcija, šahovska sekcija, srečanje literatov.

Razumljivo je, da sta največ glasov »pogrešanja« dobili dramska sekcija in folklor, ki ju v naši delovni organizaciji ni. Dramsko si na primer že dalj časa prizadevamo ustanoviti, pa doslej ni bilo odziva. Velja torej spet poskusiti!

Preseneča pa sorazmerno dosti glasov za sekcije, ki sicer delujejo pri nas: video, foto in likovna. Res da je delovanje video sekcije začasno zastalo zaradi bolezni mentorja, likovniki delujejo vsaj bolj zase kot pa organizirano, vendar je foto-sekcija zadnje čase prav dejavna, tudi na področju razstavljanja. Verjetno pa mnogi niti ne vedo za možnost vključitve (problem informiranosti!), saj bi bila foto-sekcija lahko precej številnejša glede na množično ukvarjanje delavcev s fotografiranjem (109 odgovorov ali 25,9 % iz vprašanja št. 12).

Petnajsto vprašanje je bilo po vsebini podobno prejšnjemu in je funkcioniralo kot kontrolno: V katerih dejavnostih bi sodelovali, če bi bile ustrezno organizirane in strokovno vodene?

Največ vprašanih se je opredelilo za TEČAJ IZ FOLKLORE (62 odgovorov ali 14,7 %), nekaj manj za UPRIZORITEV GLEDALIŠKE IGRE, (55 odgovorov ali 13 %), na tretjem mestu pa je »drugo« (38 glasov ali 9 %). Navedimo najzanimivejše: plesni tečaj oziroma moderni plesi, tečaj iz risanja, foto tečaj, borilne veščine, izdelovanje predmetov za dekoracijo, večkrat so omenjeni tudi tuji jeziki. Najmanj, a še vedno precej pa se jih ogreva za tečaj kiparjenja (43 odgovorov ali 8 %).

Tudi pri šestnajsti točki, kjer prosimo anketirane, naj napišejo svoje dodatne predloge za izboljšanje kulturnega življenja v Litostroju, smo dobili veliko upoštevanja vrednih predlogov. Vsebinsko jih lahko razdelimo nekako na dve skupini. Navedimo najprej tista mnenja, ki opozarjajo na razne pomanjkljivosti:

— V Litostroju manjka ena lepa dvorana za prireditve.
— Kulturni animatorji so preveč ozko specializirani.
— Premalo se da na koncerte zabavne glasbe.
— Manjka strokovno usposabljanje mladine za izvajanje kulturnih programov ob obletnicah.
— Moje mišljenje je, da je premalo, če referenti razdelijo karte za prireditve. Pogrešam več prireditev, ki bi jih priredili litostrojski delavci za druge.
— Pogrešam prireditve v samem Litostroju, športna tekmovanja, folkloro za delavce Litostroja in krajane.
— Menim, da je za kulturo v Litostroju dobro poskrbljeno, vendar pa me moti to, da za prireditve ponavadi zvemo potem, ko so karte že prodane. Dobro bi bilo, če bi za prireditve povedali prej, se pozanimali, kako so ljudje za to zainteresirani in šele potem kupili karte.
— Pravočasna obveščenost in zainteresiranost ljudi za kulturna dogajanja.
V tej skupini se nahajajo tudi skrajnostna, čisto odklonilna mnenja. Navedimo najznačilnejše:

— Se ne strinjam z izboljšanjem kulturne dejavnosti, dokler se ne uredi stanje v delovni organizaciji.
— V gospodarskih organizacijah naj bi se samo delalo. Vse drugo na terenu, kjer človek živi po svoje!
— Predvsem izboljšanje materialne kulture v delovnem okolju!
— Večji mesečni osebni dohodek!
— Realni osebni dohodki!
— Za delavce, ki delamo na strojih, to ne pride v poštev, smo preveč utrujeni.
— Nimam predlogov, sem hobijsko-rekreativski nastrojen ter mi je zato kulturno življenje manj zanimivo. V tem odpuščnem času želim preživljati svoj prosti čas čimbolj neorganizirano, zato tudi nimam predlogov.
— Lahko smo veseli, če vsaj to obdržimo.

Druga, številnejša, skupina mnenj navaja konkretne predloge za odpravo pomanjkljivosti oziroma za obogatitev kulturnega življenja:

— Več družabnih srečanj, ki bi povezovala delavce, da ne bi bilo take odtujenosti. Srečujemo se po tovarni, kot da smo tuji in ne sodelavci.
— Pridobiti večjo množičnost ostalih članov kolektiva, ki niso v sekcijah.
— Privlačne nagrade, denarni prispevek oz. plačilo za sodelovanje, kar bi spodbudilo nezainteresirane.
— Več gledaliških predstav v zimskem času (komedije — ker so razvedrilo), kulturnih in družabnih prireditev.
— Da bi organizirali več vrst folklornih prireditev iz drugih republik.
— Več organiziranih koncertov tujih skupin.

— Kulturno srečanje mladih in mladih po srcu na kulturno-plesni prireditvi.
— Debatni klubi o raznih temah znanosti, umetnosti ipd.
— Za izboljšanje kulturnega življenja v Litostroju bi moralo biti malo več reklame, plakatov po Litostroju.
— Organizacija samostojnega združenega koncerta pihalnega orkestra in pevskega zbora za delavce Litostroja, doslej le po KS, v okviru občine, mesta, razna gostovanja.
— Večja raznolikost!
— Boljša organizacija!
— Čim več smeha!
— Ogled predstav v Mladinskem gledališču. Organizacija pogovorov s pisatelji in drugimi osebnostmi.
— Več organiziranih družabnih izletov!
— Omogočiti obisk na več festivalskih prireditvah.
— Realizirati že obstoječe programe.
— Namesto običajne glasbe (iz radia) v odmorih bi lahko predvajali odlomke iz kakega gledališkega dela, recitate priznanih igralcev ali pa pesmi naših avtorjev.
— Mislim, da ponudba komisije za kulturo zadovoljuje osnovni minimum za kulturno življenje.

— Aktivirati mladino in jo gmotno podpreti!
— Organizirati tečaje slovenskega jezika!

— Boljše obveščanje in nasploh preko sindikata boljša organizacija.
— Več kvalitetnih prireditev v Cankarjevem domu, Operi...
— Podpiram prizadevanja kulturne sekcije, naj bo to v katerikoli vrsti. Sem šahist in to je posebna vrsta kulture!
— Omogočajte nam kvalitetne prireditve, ki bi bile financirane oz. delno krite s strani sindikata, pa čeprav manj! Za tiste dobre prireditve, ki bi nam jih ponudili, smatram, da bi jih morali bolj dostojno reklamirati. Dosedanja praksa pa je pokazala, da ste dobili samo tiste prireditve oz. vstopnice z nezanimivim programom.

— V tem podivjanem času je potrebno vložiti več truda za uveljavljanje kulturnejših medsebojnih odnosov in dviganje moralnih vrednot. V Litostroju bi morali organizirati srečanja, kjer bi poslušali naše priznane slovenske kulturne delavce, lahko pa tudi strokovnjake tehničnih ved itd....

Kolikor ljudi, toliko različnih mnenj, bi lahko zgoraj nevedeno strnili v kratko bistvo. Za nas so prav vsi predlogi dragoceni in skušali jih bomo (v okviru možnosti — seveda!) upoštevati še bolj kot doslej, čeprav je bila čim večja raznolikost že zdaj vodilo pri našem delu.

Anketa je imela, kot je to običaj, tudi rubriko »osebni podatki«. Le-te smo obdelali in objavili že v jubilejni številki časopisa (avgust-september) — v članku »Litostroječani v očeh statistike« na strani 9.

Za kulturno komisijo
Jana Kolarič

Dušan Šparemblek:

TOŽBA

Moja svoboda je drugih last.
Še predno spoznal sem ta svet,
so že ujeli me v past,
zato se mi odprl upora je cvet.
Nič več ne pravim; rad bi
ali želim, temveč: hočem,
zahtevam spravo med ljudmi.
Nočem slišati besede jočem.
Hočem, da so veseli vsi.

Zakaj pojem o sreči,
če te ni?
Zakaj pojem o nesreči,
saj vsakogar teži?

Rad bi vam povedal nekaj,
kar vam drugi ne,
rekel detetu: Ne vekaj!
A on pravi, da nesrečen je.

Želim gledati v oblake,
a moram v zemljo.
Nočem videti vojake,
a mimo mene hodijo.

Rad bi še nadaljeval
a ne vem kje začeti
veliko krivic je še na svetu
o njih govorijo veliki
še majhni jih razumejo.

Od nekoga slišim:
Ne morem več živeti,
hočem umreti le.

Ne smeš se še predati —
boriti se moraš še!

Dušan Šparemblek

OTROK, DRUŽINA, DRUŽBA ALI LEPA VIDA 1987

Na predpraznični večer smo si v Mestnem gledališču ljubljanskem ogledali delo Otrok, družina, družba ali Lepa Vida 1987. Alenka Goljevšček, avtorica tudi nam znanega dela »Pod Prešernovo glavo«, v katerem se je ukvarjala z našim izobraževalnim sistemom, se je ponovno lotila aktualne teme, to pot znanstveno raziskovalnega dela, družbe in družine.

Prizorišče igre nas vodi na eni strani v družino, ki jo sestavljajo sociolog-raziskovalec, njegova žena Vida in sin — »usmerjenec«, predstavnik brezperspektivne mlade generacije, na drugi strani pa so prizorišče razne institucije, ki krojijo usodo tej družini.

Raziskovalec-sociolog je s svojimi samovoljnimi raziskavami razkril področja, ki institucijam niso pogodu. Zato je bil suspendiran. Pred sodiščem združenega dela teče sodni spor, v katerem pa je odvetnik tožene stranke ljubimec njegove žene Vide. Vida, ki si ob sicer premočrtnem, vendar zagrenjenem in razočaranem možu najde uteho, nežnost in razumevanje v naročju drugega, se na javni tribuni o družini, otroku in družbi zaplete v svojem okolju v podoben spor kot njen mož, ko brani pozicije družine. Vendar pa jo njeno vztrajanje na stališčih družine pripelje v škrpice, saj s svojo nezvestobo razkrajaja prav to, za kar se v javnosti tako odločno zavzema.

Motiv Lepe Vide, v slovenski literaturi že neštetokrat upodobljen, simbol neuresničljivega hrepenjenja, se razreši s spoznanjem, da v svetu, v kakršnem živimo danes, lahko samo družina nudi varno zatočišče.

Igra je napisana dinamično, z naglimi menjavami prizorišča, v kratkih prizorih. Mnogo prizorov zrcali naš vsakdan. Zaigrana je bila na visoki profesionalni ravni.

Alenka Gogala

Pesniki pri Amerikancu

10. septembra smo nekateri pesniki drugih narodov in narodnosti imeli literarni večer v gostilni »Pri Amerikancu«. Poleg predstavitve pravkar izdane knjige enega od udeležencev smo se predstavili tudi drugi avtorji, vsak z nekaj pesmimi. Kasneje, ko smo se pogovarjali o poeziji udeležencev, se je sprožilo tudi vprašanje samega književnega ustvarjanja, še posebno ustvarjanja nas, pesnikov drugih narodov in narodnosti, ki živimo v Sloveniji.

Razgovor je dobil posebno zanimiv zven, ko je eden od obiskovalcev iz publike (v kateri so se, mimogrede povedano, znašli tudi nekateri, ki so v literaturi že mnogo naredili) rekel, da se mu zdi napačno izda-

jati knjigo v jeziku, ki je drugačen od tistega, ki se govori na tem področju. Dodal je, češ kako bi bilo, če bi Kundera v Parizu izdajal svoje knjige v češčini ali Pekić v Londonu v srbohrvaščini, čeprav oba piše-

ta v svoji materinščini. S tem so bili načeti že znani problemi, s katerimi se srečujemo.

Kakorkoli že, to je bil še en uspešno organiziran večer pri »Amerikancu«. Sicer se ti večeri odvijajo v tej gostilni vsak četrtek, od januarja dalje pa bodo ob sredah.

Simpatičnost teh večerov je tudi v tem, da se skoraj ne opazi razlike med udeleženci in publiko, kar napravi vzdušje še prijetnejše in bolj neposredno.

Kaj še reči, razen pohvaliti organizatorje in zaželei jim mnogo uspehov pri nadaljnjem organiziranju teh zanimivih in prijetnih večerov.

Milan Aničić

BASEN

Nekoč so se pogovarjale živali o stvarih, ki jim jih ljudje neprestano jemljejo. »Meni vzamejo mleko,« je rekla krava.

»Meni pa vzamejo jajca,« je rekla kokoš.

»Iz mojega mesa pa naredijo klobase,« se je oglasila svinja.

»Jaz pa imam nekaj, kar bi mi ljudje gotovo vzeli, če bi vedeli, da ga imam,« je iz ozadja povzdignil glas povž.

»Imam namreč — čas!«

Dušan Šparemblek

Odšli so v pokoj

Franc Sazonov

Ljubo Luxa

Pavle Amon

Ludvik Zore

Letos spomladi je v zaslužen pokoj odšel tovariš Franc SAZONOV, pionir Litostroja. Je eden redkih Litostrojčanov, ki je polnih 40 let opravljali različne delovne naloge v DO.

Njegovi začetni koraki sovpadajo v čas izgradnje livarn, instaliranja prvih elektro peč, montiranja prvih obdelovalnih strojev, transformatorskih postaj in splošne elektrifikacije tovarne.

Počitka tokrat ni bilo, za njega je delo in zopet delo bil edini moto, tako rekoč smisel življenja in obstoja. Tak je bil skozi cel čas svojega delovnega obdobja. V teh 40 letih je opravljali različna dela in naloge. Začel je kot električar, nadaljeval kot elektromonter, ob dodatnem usposabljanju je opravljal dela in naloge delovodje EO. V pokoj je odšel kot asistent vzdrževanja EO.

Kot vrhunski strokovnjak na svojem področju je bil na mnogih montažah zunaj naših meja, med drugim tudi v Indiji in na Poljskem, pa tudi na vseh koncih naše ožje in širše domovine. Zaradi svoje doslednosti, natančnosti in pravičnosti je bil spoštovan med svojimi sodelavci.

Ogromno znanje in izkušnje je nesebično prenašal na mlajše sodelavce, bil je neponovljiv učitelj vseh nas.

Za njegovo dolgoletno sodelovanje in njegov prispevek k razvoju Litostroja se mu iskreno zahvaljujemo, želimo mu še vrsto zdravih let in veliko osebnih sreč.

Sodelavci Elektromontaže in vodstvo TOZD MONT

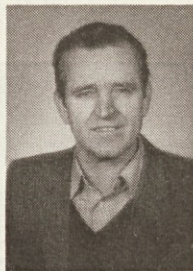
Po 24 letih dela v livarni sive litine je v novembru zaradi posledic bolezni odšel v invalidski pokoj naš sodelavec, skupinovodja talilcev Jože GORC. V teh letih je v naši livarni vestno opravljal različna dela. Vsi, ki smo delali z njim, mu želimo še veliko zdravih in veselih dni.

Sodelavci

Konec junija je odšel v zaslužen pokoj Ljubo LUXA, dipl. ing., pomočnik direktorja tozda Prodaja, ki je preživel v naši DO 35 let na vodilnih delovnih mestih v projektivi in prodaji.

Jože Gorc

Alojz Perko

Ignac Kustec

Njegovo znanje in volja do dela sta veliko prispevala k ustvarjanju dobrega imena in razvoju Litostroja.

Njegovi sodelavci bomo še dolgo pogrešali strokovnjaka in še več — pravega prijatelja, ki je vsa leta vedno našel izhod tudi za izredno zapletena vprašanja vsakdanjosti.

Želimo mu še veliko zdravih let v okviru družine in malega vnučka.

Sodelavci tozda Prodaja

Projektant Pavle AMON, dipl. ing., se je odločil za zaslužen pokoj. Že kot dijak je bil v krogu napredno mislečih, potem v partijskih vrstah, študent, Litostrojčan, pa spet študent in ponovno Litostrojčan do konca delovne dobe.

V letu 1950 je najprej delal v konstrukciji turbin, nato pri reduktorjih in nazadnje pri dizelskih napravah.

Loteval se je delovnih nalog z vso zagnanostjo. Mogoče zaradi dela na licenčni dokumentaciji ni mogel pokazati vsega svojega konstruktorskega znanja in iznajdljivosti. Znanje tujih jezikov pa je mnogo pripomoglo k hitrejšemu reševanju nalog.

Želimo mu, da se zdaj sproščen tovarniške napetosti ponovno pomladi in uživa zdrav zrak Gorenjske. Njegov obisk bo vedno prisrčno srečanje prijateljev.

Sodelavci

Ignac KUSTEC, naš dolgoletni sodelavec, je konec junija 1987 odšel v pokoj.

V Litostroju je začel delati leta 1951 kot oblikovalec, nato je bil jedrar, leta 1971 pa je bil iz zdravstvenih razlogov premeščen v razpisovalnico, ki jo je zadnjih 8 let tudi vodil.

Za prizadevnost in vztrajnost tako pri delu kot na družbenopolitičnem področju se mu iskreno zahvaljujemo, v pokoju pa mu želimo veliko sreče in zadovoljstva.

Sodelavci

Julija letos je odšel v zaslužen pokoj naš sodelavec Ludvik ZORE, vodja oddelka v planski operativi tozda PZO.

V naši delovni organizaciji se je zaposlil že leta 1948. Ostal je zvest Litostroju skoraj polnih 40 let. Njegova delovna doba v Litostroju je bila zelo pestra. Kot zelo sposoben ključavničar se je posebej izkazal kot dober monter na gradbiščih zunaj naše države. Delal je pri izgradnji cementarne v Etiopiji in Sudanu v letih 1966 in 1967.

Zaradi svojih izkušenj je bil premeščen na delovno mesto dispečerja v plansko operativno, kjer je ostal vse do svoje upokojitve. Svoje delo je opravljal vestno in natančno, znanje in izkušnje pa uspešno prenašal na mlajše sodelavce. Sodeloval je tudi na družbenopolitičnem in samoupravnem področju.

Za prispevek, ki ga je dal za naš razvoj, se mu delavci iskreno zahvaljujemo. Želimo mu v življenju še veliko sreče ter da zares uživa zaslužen pokoj. Veseli bomo vsakega njegovega obiska.

Sodelavci iz tozda PZO

Konec meseca junija je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec Alojz PERKO iz Zagradca. V dvajsetih letih dela v naši delovni organizaciji je uspešno opravljal dela in naloge kot embalažer-tesar v odpravi tozda Prodaja.

V vzornim delom je ves čas dokazoval svojo sposobnost in strokovnost. Poseben čut je imel pri načrtovanju zahtevnih lesenih konstrukcijskih prijemov, zlasti pri varovanju in zaščiti takšnih gotovih proizvodov, ki so bili za DO in tudi za Odpravo novost.

V zadnjih letih je med drugim pripravljali gotove proizvode na področju preoblikovalne opreme in nesebično pomagal ob koncu vsakega poslovnega leta tudi v podaljšanem delovnem času.

Zahvaljujem se mu za dolgoletno sodelovanje in mu želimo mnogo zdravih in zadovoljnih dni v pokoju.

Sodelavci

ČESTITKA

V drugo polovico stoletnega življenja je 22. 9. 1987 stopil naš sodelavec, skladničnik, v oddelku ozobljenje tozda OBDELAVA tovariš Alojz SADAR. Abraham nam je obljubil, da ga bo ohranil še mnogo let med nami. Tudi mi sodelavci in prijatelji, želimo, da bi še dolgo obdeloval to našo lepo slovensko zemljo, po delu seveda, in da ostanemo še naprej tako dobri prijatelji kot doslej.

Ob jubileju mu čestitajo in želijo še veliko lepih trenutkov sodelavci ozobljenja.

pa kar standardni barvni TV sprejemnik.

Monitor je primeren zlasti za profesionalne namene. Na njegovem zaslonu dobimo jasnejšo sliko z večjim številom svetlobnih točk kot na zaslonu TV sprejemnika. Ker se črke in grafične slike oblikujejo na zaslonu iz svetlobnih točk, je namreč od njihovega števila odvisna jasnost in razločnost slike; čim več točk je v eni vrsti, tem lepša je slika. Enako velja za matrico znaka, ki je tudi sestavljena iz določenega števila točk. Če je na primer matrica znaka 5 x 7 mm, potem to pomeni, da je znak vpisan v navpičnem pravokotniku, ki ima na osnovnici 5, v višino pa 7 točk, tako da je za oblikovanje znaka na razpolago 35 točk. Čim več točk sestavlja matrico, tem boljša je čitljivost znakov, ki se lahko stopnjuje do občutka, da so črte med seboj povezane. Mimogrede še pomenimo, da z monitorjem ne moremo sprejemati televizijskega programa.

Za neprofesionalne namene lahko uporabimo kot zaslon barvni TV sprejemnik, vendar je slika v tem primeru nekoliko slabša. Denarno je zadeva seveda ugodna, saj nam dragega monitorja — če seveda že imamo barvni televizijski sprejemnik — ni treba kupovati. Vsi novejši televizorji imajo video vhod, kjer lahko dodatno vgradimo SCART vtičnico (EURO-AV vtičnico), sprejemnik pa potem uporabimo kot prikazovalnik. Še posebej ugodno bi seveda bilo, če bi imel sprejemnik že vgrajen skupni dekodler za videoteks in teletekst.

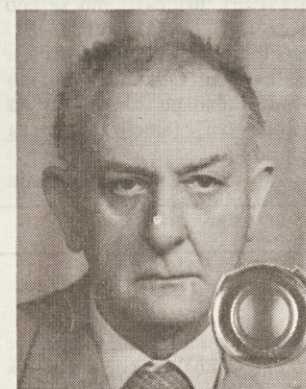
Pri takšni izvedbi terminala pa se pokaže nujnost usklajenosti standardov za obe telematski storitvi, kar CEPT tudi predvideva. Philips že izdeluje skupni

Sodelavcem v slovo

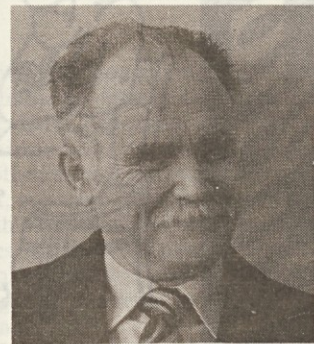

Mnogo prezgodaj nas je 9. novembra zapustil naš dragi mož in oče Franc ŠTER, upokojeni strojar v tozdu Obdelava. V tem žalostnem trenutku in boleči izgubi se zahvaljujemo vsem njegovim nekdajnim sodelavcem za izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Sindikalni organizaciji hvala za venec. Posebna zahvala Litostrojki godbi za zaigrane žalostinke. Ohranite ga v lepem spominu.

Žena Milka in hčerke Marija, Cirila in Milena

Po težki bolezni v 65. letu starosti smo se 9. novembra za vedno poslovili od našega sodelavca tovariša Slavka KOKOTA. V Litostroju je bil zaposlen od 25. 7. 1963 do 27. 5. 1982, nato pa je bil invalidsko upokojen. Vedno se ga bomo radi spominjali njegovi sodelavci iz tozda IVET.

23. novembra, po nedeljskem oddihu, smo ob prihodu na delo izvedeli žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš sodelavec in prijatelj Ivan PAVŠELJ. Vest, da ga ni več med nami, je bila toliko bolj boleča, ker je umrl v tujini — v Iraku, prav v času, ko je hitel s pripravami za povratek v domovino in s pripravami za prevzem dela z novo ekipo, ki je že bila na poti v Irak. Tik pred vrnitvijo je omagal sredi dela, 20. novembra.

Po vrnitvi domov se je tovariš Pavšelj nameraval upokojiti in nato uživati v spominih na pretekle dneve, velike uspehe, tudi na svoj zadnji objekt, pri katerem je prav on največ pripomogel, da so vsa dela potekala tako, kot je bilo treba.

Težko bi opisali vse njegove aktivnosti, nikoli pa ne bomo pozabili, da je prav tovariš Pavšelj pionir naših montažnih del doma in v tujini. Tisti, ki smo pred leti delali z njim v takratni regulatorski delavnici na sedmem polju obdelovalnice, se ga še vedno spominjamo, s kakšno vneto je pripravljaval opremo za terensko montažo. Že v tistem času je prejel prvo odlikovanje za uspešno delo na enem prvih naših objektov — HE Mavrovo. Ob 35-letnici naše DO pa je bil ponovno odlikovan z redom republike s srebrnim vencem za svoje številne zaslugе.

Prav gotovo pa ne bomo nikoli pozabili, da je prav tovariš Pavšelj prevzel ključne samoupravljanja, ko je bil leta 1950 izvoljen za prvega predsednika delavskega sveta Litostroj. Odlikovalo ga je zavzeto in aktivno družbenopolitično delo, ko pa je od časa do časa pretrgal aktivnost doma, je z njo nadaljeval na domačih in tujih gradbiščih. Kos je bil vsem zahtevnim nalogam, najsi jih je opravljal kot predstavnik Ingre, kot vodja montaže ali gradbišča, ali kot vodja komercialne.

28. novembra smo tovariša Pavšlja še zadnjič spremili na njegovi zadnji poti, kjer se je zbralo veliko število litostrojskih delavcev in zelo veliko tistih, ki so že upokojeni, a niso pozabili na dobrega tovariša, ki je vso delovno dobo posvetil litostrojskim elektrarnam.

»Tišina«, ki jo je zaigral na trobento član pihalnega orkestra, je bilo slovo. Žalostjo v srcu smo se razšli, kljub temu pa nas je preveval ponos na delavca, ki je svoje življenje posvetil hidroelektrarnam in ogromno pripomogel k uspehom naše delovne organizacije. Zato naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Vsi sodelavci iz naše DO, posebej pa iz Prodaje in Montaže

ZAHVALE

8. oktobra smo se na pokopališču v Dravljah poslovili od moža in očeta Ivana ŠTRICLJA. Po poklicu je bil VK železostrojar, nazadnje pa je delal kot kontrolor v tozdu OB. V Litostroju je bil zaposlen od leta 1947 in je delal skoraj polnih 26 let.

Iskreno se zahvaljujemo Litostroju za podeljeni venec, pihalnemu orkestru za spremstvo ter vsem sodelavcem za izrečena sožalja.

Žena Tončka in hči Zdravka ter sin Žane z družinama

Ob boleči in prerani smrti dragega moža in očeta Franca PATETA se iskreno zahvaljujemo za podeljeni venec, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo Pihalnemu orkestru Litostroj za občuteno zaigrane žalostinke.

Fani Pate z družino

Ob smrti mojega očeta Alojza ŠKERBCA-Milana se zahvaljujem sodelavcem KSS za izrečena sožalja. Posebna zahvala sodelavcem Splošne operative za pisno sožalje, podeljeno cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Franc Škerbec

Zahvaljujem se sodelavcem iz Jekloivarne za spominsko darilo, še posebej se zahvaljujem za čudovito darilo sodelavcem iz modelne mizarne, tovarišu Bradešku pa za poslovlilni govor ob mojem odhodu v pokoj. Vsem želim še mnogo uspehov in zdravja in še kdaj na svidenje.

Anton Sapor

VIDEO

6

tehnika

Piše: P. Poženel

Če ta zaželenih informacij nima, nas poveže z ustreznim informacijskim centrom. Zahtevane informacije pridejo do nas po telefonski liniji, vidimo pa jih v obliki izpisanih strani na zaslonu monitorja ali TV sprejemnika.

Modem, pretvornik opravlja nalogo neposrednega povezovalca našega terminala z videoteks centrom (modem je kratica, sestavljena iz dveh besed: **mo** - modular in **de** - demodulator). Deluje tako, da najprej modularizira signal terminala v elektronski signal, ki ga telefon lahko pelje do videoteks centra oziroma velikega računalnika, kjer ga s pomočjo modema znova spremenimo, demoduliramo, prav to pa se potem dogaja na naši strani.

Terminal obsega več naprav, s katerimi iščemo zaželeno informacijo. Te naprave so videoteks dekodler, tipkovnica, prikazovalnik (display) in tiskalnik (printer).

Videoteks dekodler opravlja podobno nalogo kot dekodler pri teleteksu; najprej izloči po modemu prispelo kodirano informacijo, nato pa jo dekodira in vpiše v spomin. Zmogljivost spomina je nekaj strani, torej večja kot pri teletekst dekodlerju, ki si lahko zapomni samo eno stran. Za predvajanje posameznih strani na zaslonu skrbi pretvornik slike (generator karakterjev). Stran ostane na za-

slonu, dokler želimo oziroma dokler ne pokličemo nove informacije.

Ves postopek poteka izredno hitro. Ko pošiljamo s tipkovnico vprašanja videoteks centru, lahko oddajamo 75 bitov v sekundi, torej 75 posamičnih impulzov (bit je enota za prenos impulzov v digitalni tehniki). Ker potrebujemo za prenos enega znaka, to je črke, števila ali grafičnega simbola 10 bitov, lahko pošljemo proti centru okoli 7 znakov v sekundi. Videoteks center oziroma računalnik pa deluje mnogo hitreje; v sekundi nam vrne 1200 impulzov, torej 120 znakov.

Podatke in zahteve posredujemo videoteks sistemu s **tipkovnico**. Ta ima tipke s črkami, števkami in grafičnimi simboli. Z njo lahko pošiljamo besedilo tudi drugemu naročniku videoteksa.

Sicer pa imamo glede na način uporabljanja videoteksa dve izvedbi terminalov: pasivno in aktivno. Pri pasivnem terminalu podatke samo izbiramo, komunikacija pa poteka z daljinskim regulatorjem TV sprejemnika (telepilotom), medtem ko pri aktivnem terminalu lahko s tipkovnico pošiljamo v videoteks center tudi podatke.

Prikazovalnik (display) je naprava s katodnim zaslonom in nam služi za prikazovanje besedila ali nepremičnih slik. V ta namen lahko uporabimo monitor, ali

Upokojenci, to je pa za vas!

Da bi Aktiv upokojencev (AU) mogel čim uspešneje izvrševati svoje naloge, je na novembrski seji sprejel sklep, da izvede ponovno anketo med svojimi člani po že znanem vprašalniku. Zaradi lažje presoje in primerjave

podatkov je v novem vprašalniku treba dopolniti v rubriki način upokojitve (starostno-invalidsko) s podatkom o delovni dobi. Prav tako nam je za presojo socialnih razmer potrebna ob podatku zneska pokojnine še naved-

ba, koliko ožjih družinskih članov upokojencev s svojo pokojnino preživlja. V novem vprašalniku smo izpustili rubriko o vrsti sodelovanja v raznih aktivnostih AU, ker smo potrebne podatke dobili že iz prvih dveh vprašalnikov.

Prosimo, da se o izpolnitvi vprašalnika medsebojno obvestite, kajti vaši podatki so nam spričo pomanjkljive tozadevne kadrovske evidence edino pomagalo za delo po načrtovanem programu.

Ob tej priložnosti sporočamo, da je občni zbor aktiva, ki je bil sklican za 4. december, zaradi premajhne udeležbe (kasno obvestilo) preložen na mesec marec 1988. Datum bo objavljen naknadno.

Ob vstopu v novo leto preizkušenj pa vam vse lepo v zdravju, miru in (po)trpljenju želi

odbor

Aktiva upokojencev

Prelep zimski motiv iz Litostroja (Foto: T. Š.)

VPRAŠALNIK ZA UPOKOJENCE

Ime in priimek

rojstni podatki

naslov

upokojen z odločbo št. dne

starostno-invalidsko- predčasno (neustrezno obkroži)

skupna delovna doba let

Znesek pokojnine za december 1987 din

znesek event. varstvenega dodatka din

koliko ožjih družinskih članov preživlja

Pripiši svoje želje, predloge, težave, pri čemer bi ti morda AU mogel pomagati.

Kraj in datum Podpis

Izstriži in oddaj ali odpošlji na naslov:
TZL Litostroj, Konferenca OO sindikata — za AU,
Ljubljana, Djakovičeva 36 — najkasneje do 28. februarja 1988.

Lepo, da ste se spomnili upokojenca

Zelo me je razveselila vest v jubilejni številki LITOSTROJA o sklepu delavskega sveta DO, da mi ob 40. obletnici delovne organizacije podeli priznanje za izredne uspehe. Tega sem potem tudi prejel hkrati z drugimi dolgoletnimi Litostrojčani na proslavi 25. novembra. Hvala vam!

Priznanje samo me ni presenetilo. Čeprav individualna utemeljitev zanj ni bila podana, menim, da so mu botrovali enaki razlogi kot redu dela z zlatim vencem leta 1966 in redu zaslug za narod s srebrnimi žarki, ki sem ga prejel ob 30. obletnici Litostroja. Presenetilo pa me je, da ste se spomnili upokojenca, za kar sem še posebno hvaležen.

Ob hvaležnosti me najmočnejše preveva ponos, da sem vse svoje delovno življenje prebil v proizvodni delovni organizaciji ob proizvodnem in ustvarjalnem delu. Ta okoliščina pridobiva na vrednosti ob vse bolj uveljavljajočem spoznanju, da je preveč tehničnih izobražencev zaposlenih izven področja, za katerega jih je usposobila šola in da žal preradi beže pred odgovornostjo proizvodnega dela.

Osem polnih let je že minilo, odkar sem odšel v pokoj. Hočeš ali nečeš, ta leta niso zadoščala, da bi se pretrgale vezi, ki so me tudi čustveno vezale na Litostroj. Zato so mi segle prav do srca vesti o težavah, v katerih se je znašel.

Po mojem globokem prepričanju je večina vzrokov za sedanje težave izven delovne organizacije. Če ne upoštevamo balasta nekaj odstotkov nedelovnih in nevestnih ljudi, ki niso samo naša posebnost, je kolektiv Litostroja zdrav, delaven in vztrajen, kar je že večkrat dokazal. Sedanje težave so res morda najhujše, niso pa edine, ki jih pozna zgodovina Litostroja. Spomnimo se npr. na čas pred približno 30 leti, ko je najmočnejši proizvodni veji Litostroja, opremi za hidroelektrarne, grozil propad zaradi popolnega prenehanja naročil. Znašli smo se! Razširili smo svoj proizvodni program, izvajali remonte po domačih hidroelektrarnah in začeli izvažati turbine v Indijo. Znašli smo se sami in izplavali...

Ob tem spominu se mi nehotе vsiljuje misel, da bi naši uspehi lahko bili še neprimerno večji, če bi bil Litostroj v svojih prizadevanjih res deležen široke družbene podpore. Naj se pri tem omejim na področje svojega dela, to je turbinsko proizvodnjo! V Franciji npr. tamkajšnjim investitorjem ne pride na misel, da bi turbinsko opremo naročali drugod kot pri domačem proizvajalcu Neyrpicu. Tudi ta je nekoč prišel iz nič in da je zrasel v svetovnega velikana, je predvsem zasluga domačih kupcev, ki so mu omogočili za izvažanje potrebne reference. Francosko elektrogospodarstvo je stalo za svojim proizvajalcem turbin in stoji še danes!

In pri nas? Jugoslovansko elektrogospodarstvo ni uveljavilo pri svojih investitorjih pozitivnega stališča do domače proizvodnje turbin. Posledice: le dve republiki nista grozili z naročanjem opreme v inozemstvu in sta se zadovoljili z našo opremo, če je ta le bila v okviru svetovnih cen. Z ostalimi republiškiimi elektrogospodarstvi smo imeli skoraj pri vsakem pomembnejšem naročilu manjše ali večje težave: mnogi nam niso zaupali, zahtevali so izkušnje z že izdelano tako opremo (so mar mislili, da nam bo reference omogočila tujina?!). In nas v nekaterih primerih brez potrebe prisilili v sodelovanje s tujimi tvrdko ali smo celo morali — ne vedno utemeljeno — prepustiti naročilo tujemu proizvajalcu.

Po vsem tem, kar slišim, se odnos investitorjev novih hidroelektrarn do Litostroja tudi v sedanjem kritičnem obdobju ni zboljšal. Turbine za HE VIŠEGRAD so odšle na Japonsko, za Savo in Muro se slišijo neugodne govornice... Nas res ne bo srečala pamet? Nekoliko nižja cena tujega ponudnika je pihel izgovor za naročilo turbin v inozemstvu. Razliko v ceni znamo temeljito pokriti in preseči z množičnim romanjem poklicanih in nepoklicanih strokovnjakov v deželo tujega proizvajalca! Vabljeni tuji krediti za turbinsko opremo Litostroju koristijo malo ali nič, saj si tujec navadno pridrži dobavo najdražjih sestavnih delov, če že ne opreme v celoti. Če je kredit pogoj za pridobitev naročila, potem velja široko razmisliti o možnosti, da daje kredit domači proizvajalec.

Ob trdem delu za uveljavitev kvalitete litostrojске turbine opreme in ob težavah za pridobivanje novih naročil, so me zbudile kot nož v srce besede o Litostroju kot »paradnem konju«. Le kdo si jih je izmislil in z njimi žalil naše napore? Res smo sodelovali na marsikateri paradi, saj smo bili upravičeno ponosni na svoje uspehe, ki se zrcalijo v zanesljivosti obratovanja naših turbin v hidroelektrarnah doma in po svetu. Zaradi tega, menim, nismo zaslužili teh besed, ki imajo skrajno negativen prizvok. Paradnega konja negujejo in loščijo samo za prikazovanje v javnosti, sicer od njega ni nobene koristi. Prav to so tudi trdili pred nekaj meseci komentariji nepoučenih in neodgovornih avtorjev v našem časopisu, ko so se razpisali o težavah Litostroja. Brali smo, da smo se začeli truditi za ekonomsko poslovanje šele pred kratkim, pred tem pa je desetletja Litostroj živel od družbenih dotacij. S tem so se avtorji soglasili z mnenjem pojovne politične reakcije, ki je med graditvijo in nastajanjem Litostroja trdila, da je Litostroj le politična tovarna, sicer pa povsem nepotreben...

Kdorkoli je delal v Litostroju vsaj nekaj let in z njim zaživel, ne bi mogel izreči tako absurdnih trditev! Za njihovo zgrešenost in krivičnost imamo zelo preprost dokaz: naši prejemki v zgodovini Litostroja nikoli niso blesteli, tako kot tudi ne bleste naše pokojnine. Če bi za naš denar »skrbeli drugi« in ne bi bil rezultat našega dela, potem bi bili po vsej verjetnosti dohodki boljši in bi ne doživljali globokih nihajev pod povprečje, ki jih tisti, ki žive iz proračuna, ne poznajo.

Upam, da izražam prepričanje vseh dolgoletnih Litostrojčanov, aktivnih in upokojenih, da bi bilo potrebno ob žaljivem in nekritičnem besedičenju o Litostroju energično pribiti le eno: poslovali smo ekonomsko, preden je ta beseda našla svoj prostor v naslovih našega dnevnega časopisja in tudi izvažali smo že znatno prej, preden je postal izvoz ena izmed stabilizacijskih nujnosti.

Tako, to mi je ležalo na srcu! Kolektivu želim skorajšnjo rešitev iz nastalih težav. In še enkrat: hvala, ker ste se spomnili na upokojenca!

Leopold Šolc, dipl. ing.

(Članek smo poslali v objavo tudi v Delo in Ljubljanskemu dnevniku)

Uredništvo

Tamar — Vršič

Bil je četrtek v septembru, ko sem se z avtobusom odpeljal ob pol šestih zjutraj z ljubljanske avtobusne postaje proti Ratečam. Po dveh urah in pol sem z majhnim nahrbtnikom na ramah izstopil v hladno jutro.

Zaspan hodim po vijugasti cesti Planici naproti. Pogled mi uhaja tja daleč proti Mojstrani. Mraz mi leze pod kožo in avtomatično pospešim korak. Zamišljen in še ne ogret po slabi uri vstopim v koč v Tamarju. Stisnem se k topli peči. Tam zadaj v kuhinji se sliši nekakšno momljanje. Brezbrižen za okolico se po nekaj minutah odpravim naprej proti severni strani Travnika. Ob desetih sedim pri vstopu v smer in malicam. Počasi se pripravim in ob pol enajstih preplezam prve metre, ki so lahki in prijetni.

Topel veter pihlja z vrha po steni navzdol in me greje. Tišino doline popestri sonce s svojimi žarki, ki nežno božajo vzhodna pobočja Rateških Ponc.

Okolje je idilično. Prečnice v spodnjem delu imam hitro za seboj. Med plezanjem se ustavljam in pogledujem po stenah, ki strmo padajo proti meliščem.

V kaminu, po katerem priplezam do težjega dela stene, se spomnim nevihte, ki sva jo s soplezalcem pred leti doživela na tem mestu. Bilo je soparno jutro in tudi zelo oblačno, midva pa sva hotela na vsak način tisti dan preplezati smer. Hitela sva, sopla in se znojila, vendar naju je vreme odrešilo. Ko sva preplezala kamin, se je tako ulilo, da se je vidljivost v trenutku zelo zmanjšala. Hitro sva se vrnila v kamin, da bi prevedrila nevihto pod previsom. Toda prav po Kaminu je pričel teči ogromen slap vode, ki naju je popolnoma

zmočil in seveda ohladil. Bila sva, kot bi padla v vodo, s to razliko, da tam lahko izplavaš, midva pa sva morala, premrzla in tresočih rok in nog plezati še nazaj. Tistih tristo metrov verjetno nikoli ne bom pozabil.

Pustim spomine in se spet zavem sedanjosti.

Ko zaplezam v »vilice« (to je previs, presek s počmi), se vse skriva v podzavest. Le previs je, majhni prijemi in stopi. Samo to me povezuje s steno. Najmanjša napaka bi me stala življenje.

Zbran in sproščen premagujem težka mesta, ki se vrstijo pred menoj. Napredujem hitro, a brez naglice.

Čeprav je težav skoraj tristo metrov, jih preplezam v enem zamahu, brez počitkov in seveda prosto, se pravi brez potegov za kline. Počutim se čudovito. Vse skupaj se mi zdi lahko.

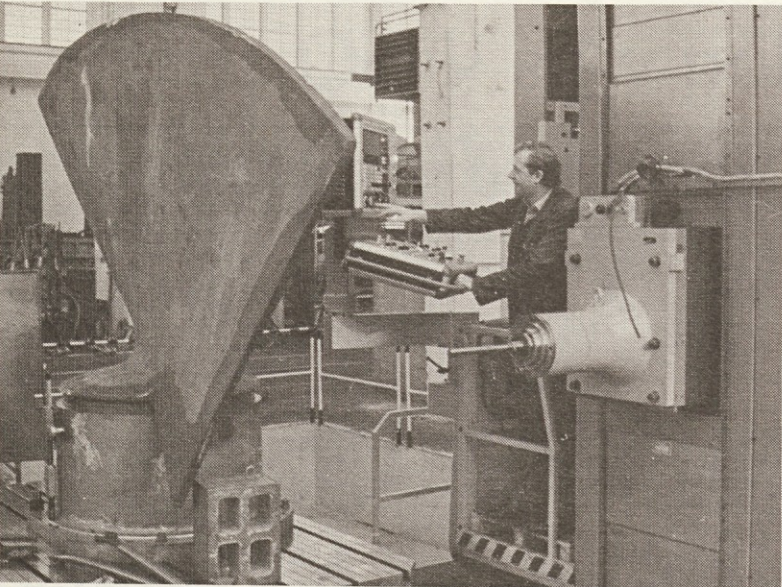
Na koncu rampe, v vršnem delu osemstopetdesetmetrske stene se preobujem v superge in zvijem petnajstmetrsko vrv, ki je ta dan nisem uporabljal. Nato splezam še preostali del stene in ugotovim, da sem za celo steno porabil le dve uri in pol. Za primerjavo naj povem, da za to smer rabijo osem do enajst ur, če so to netretirani.

Sonce močno greje. Ozračje na južnih pobočjih Šit, Travnika, Mojstrank zaradi vročega zraka kar trepeti. Še nekaj časa sedim in uživam, nato pa se odpravim proti Vršiču.

17. IX. 1987 je Silvo Kragelj (Alpinistični odsek PD Litostroj) sam prosto ponovil Ahenbrennerjevo smer v severni steni Travnika, ki je ocenjena s VI. težavnostno stopnjo.

Takole ja, kar dobro izgledaš. Bodi pripravljen, če nam ukinejo časopis!

Naš najmodernejši stroj za tridimenzionalno obdelavo hidravličnih oblik

Karakteristike vrtno frezalnega stroja COLGAR so naslednje: Skupna instalirana moč stroja je 76kW, moč glavnega motorja pa je 41 kW. Stroj ima 7 numerično krmiljenih osi, od katerih je lahko 5 osi krmiljenih simultano. Za krmiljenje stroja je uporabljen SIEMENS krmilnik SINUMERIK 8MC. Možen pomik v posameznih oseh je: X os — vzdolžen pomik stebra — 6500 mm Y os — navpičen pomik vretena v stebru — 2500 mm W os — pomik vretena — 1000 mm V os — pomik delilne mize — 1000 mm Poleg linearnih osi ima stroj še 3 rotacijske osi: B os — vrtenje delilne mize A os — vrtenje dvoosne glave okrog X osi C os — vrtenje dvoosne glave okrog W osi Dimenzije delilne mize so 2000 x 2500, nosilnost pa je 300 Kn. Stroj je opremljen z avtomatskim menjalcem orodja in z magazinom za 40 orodij. Stroj ima poleg dvoosne numerično krmiljene glave še možnost uporabe kotne glave in podaljška za globoke izvrtine. Zaradi simultane krmiljenja 5 osi je možno na stroju obdelovati poljubne tri dimenzionalne (3D) prostorske oblike. S tem je omogočena natančna obdelava hidravličnih oblik turbinskih lopatic, kar je bilo tudi glavno vodilo pri nabavi stroja. Seveda pa je taka obdelava možna samo v povezavi z računalnikom, torej s pomočjo CAD-CAM sistema. Po svoji konfiguraciji pa je stroj primeren tudi za obdelavo nekaterih drugih elementov, kot so ohišja diesel motorjev, ohišja večjih reduktorjev, ohišja večjih črpalk, raznih kalupov in drugih zahtevnih obdelovancev.

Še en odmev na kurirsko torbo

Tudi k nam na gradbišče Haditha v Iraku prihaja časopis Litostroj, samo na žalost je to edini, ki nam ga tovarna pošilja. Vendar bi bili verjetno bolj mirni, če zadnje številke ne bi dobili. Razlog je omenjeni članek, ki vsebuje cel kup neresničnih podatkov. Mislimo, da to ni najbolj spodbudno v gospodarski krizi, ki jo doživljamo v tovarni. Kaj nas torej moti? Že podatek o rednih urah je napačen. Naredili nismo 187 ur, ampak samo 182, kar je logično iz šestdnevnega delovnega tedna po sedem ur dnevno. Nadur pa smo naredili precej več, vendar jih je samo 50 odobrenih za izplačilo. Toliko ur pa je imelo za mesec september obračunanih samo pet delavcev, eden je bil tu samo do sredine marca, za ostala dva, ki bi ju nujno potrebovali tu, pa lahko samo ugibamo, kdo sta. Mogoče sta celo samo na plačilnem spisku, Iraka pa še videla nista, kar v naših razmerah tudi ne bi bilo nemogoče. Pa tudi najvišji dejanski zaslužek

je skoraj za petdeset starih milijonov manjši od navedenega, prav za toliko je manjši tudi minimalni. Pa še podatek o dodatku za brezalkoholno pijačo, če vam ga ni uspelo izvedeti, čeprav je v uredniškem odboru tudi predstavnik tozda Montaža: znaša 20 ameriških dolarjev in se izplačuje v lokalni valuti. Za ta denar se tukaj dobi skoraj deset steklenic mineralne vode. Najbolje pa razmere na gradbišču pozna več sto naših delavcev iz vseh tozdov, ki so v šestih letih sodelovali pri izgradnji tega do sedaj za Litostroj največjega objekta. Pa na koncu še naš komentar k vsemu temu. Mislimo, da ni prav, da taki podatki in dokumenti zaidejo k vam v uredništvo in da jih potem nečete ali pa ne znate objaviti pravilno, oziroma preveriti prej njihovo vsebino. Lep pozdrav iz Hadithe.

Podpis nečitljiv

PRIPIS UREDNIŠTVA (k članku iz Hadithe)

Najprej prav lepo pozdravljamo ekipo v Hadithi. Hvala za pozdrave ter pojasnilo, ki ste ga kot odmev na naš članek »Iz kurirske torbe« posredovali za objavo v časopisu Litostroj. Kot vidite smo ga dobesedno objavili z željo, da bi bila informacija popolna. Glede vaših pripomb na objavljene podatke o vaših zaslučkih pa tole: Še enkrat smo preverili vse objavljene podatke v članku »Iz kurirske torbe« in ugotovili, da so popolnoma pravilni oziroma taki, kot so zapisani v dokumentu o obračunu osebnih dohodkov za vašo ekipo v septembru 1987. Če je torej kaj narobe, potem ima ta dokument napako, kar pa boste morali urediti z vodstvom svojega tozda. Glede vašega komentarja pa še to: Podatki o višini osebnih dohodkov delavcev Litostroja so po naši presoji najbolj javna zadeva v tovarni, saj je naša pravica in dolžnost, da smo o tem pravočasno in točno obveščeni. To pa vse pove, zakaj smo se odločili za objavo podatkov o vaših zaslučkih. Upamo, da nam to ne zamerite. Prosimo, da se nam še kdaj oglasite in sporočite tudi kaj o problemih in razmerah na gradbišču. Predlagamo tudi, da se avtorji čitljivo podpišete.

Uredništvo

Kratkoročni ukrepi sanacije

- Deblokada deviznega in žiro računa Litostroja kot predpogoja za poslovanje
 - plan deblokade usklajen z Jugobanko, LB-GBL, sodelovanje JUBMES IN Sklada skupnih rezerv SRS
 - formiranje skupne komisije Litostroja, LB in Jugobanke za spremljanje likvidnostnih tokovVodstvo DO, finančna služba, rok: dec. 1987
- Izdelava programa likvidnosti — I. in II. četrtletje, zagotovitev izboljšanja strukture potrebnih sredstevVodstvo DO, finančna služba, rok: dec. 1987
- Izdelava programa pokritja predvidene izgube v letu 1987 in potrebnih aktivnosti.Vodstvo DO, finančna služba, rok: dec., jan., 1988
- Priprava sprememb drsne lestvice in dogovori s kupci za dodatna plačila že opravljenih del.Prodajna služba, rok: dec., jan. 1988
- Pregled in izterjava zapadlih neplačanih računov na domačem trgu.Prodajna služba, pravna služba, PFSR, rok: dec., jan. 1988
- V sodelovanju z republiškimi organi pridobiti obresti iz naslova Hadithe in premostitvene kredite.Vodstvo DO, rok: dec., jan. 1988
- Popis vseh zalog repromateriala, polizdelkov in gotovih izdelkov v Litostroju in analiza dejanskega stanja.Popisne komisije blagovnih skupin, rok: dec. 1987, analiza januar 1988
- Zaključevanje odprtih, a že gotovih komisij. Za popolno zaključitev vseh del odpreti dodatne komisije, planirati dodatne prihodke in stroške.Prodajna služba, inventurne komisije, kolegij, rok: jan. 1988
 - a) Nadzor nad odpiranjem komisij ali posameznih faz v skladu z dejanskimi pričetki dela, da ne bodo služile neopravičenemu pisanju stroškov.
- Večja prisotnost med investitorji po vsej Jugoslaviji, stalni stiki s potencialnimi investitorji za zagotovitev poslov.Prodajna služba, CKP, stalne naloge
- Izdelati in uveljaviti sistem finančnega spremljanja komisij (prilivi, odlivi), revalorizacija obresti, avansov, trenutni saldo, računalniški program, org. predpis.Prodajna služba, Žižič, rok: dec., jan. 1988
- Popis in fizična izločitev nekurantnih zalag materiala in polizdelkov ter program porabe, odprodaje ali pretopitve v livarni do 30. 6. 1988. Proučitev možnosti stimuliranja v ta namen.Nabava, IRRP, tozd, rok: dec., jan. 1988
- Sprejem in uveljavitev pravilnika o omejitvi nabave repromateriala in ostalih stroškov v okviru plana stroškov in prilivov za vsak mesec, vsak tozd, službo in blagovno skupino. Finančni odbor, finančna služba, TOZD MONT, Nabavna služba, rok: dec. 1987, stalna dejavnost
- Uskladitev nabave materiala z dejanskimi potrebami proizvodnje. Organizacijsko urediti sistem usklajevanja in spremljanja nabave in proizvodnje. POAE, CPK, Nabavna služba, rok: I. četrtletje 1988
- Konkretizacija in realizacija dogovora z Metalko o nabavi repromateriala iz Metalkinega skladišča in s tem zmanjšanje potrebnih obratnih sredstev in ob koriščenju stalnega limita. Potrebno je doseči dogovor z Merkurjem.Nabavna služba, rok: dec. 1987
 - a) Uveljaviti predpis, da TOZD Nabava prevzame preostali material od komisij s povratnico.
- Izdelava četrtletnih planov proizvodnje z natančnejšim planiranjem pomembnih pozicij, usklajenih na ključnih kapacitetah. S tekočim spremljanjem zagotoviti skrajšanje rokov. Kasnejše uvajanje mrežnega planiranja. CPK, tehn. koordinacija, rok: dec. 1987
- Mesečni proizvodni programi postavljajo pred tozde polno odgovornost za doseganje proizvodnih ciljev. Nabava, CPK in ostali so polno odgovorni za svoj prispevek k doseganju ciljev.
- Izdelati je potrebno program povečanja proizvodnje za 20% na 11 milijard din mesečne realizacije za doseganje zadostnega DOH in povečanih OD. CPK, tehn. koordinacija, vsi tozdi, rok: dec. 1987
- Izdelava in izvajanje enostavnejših varčevalnih ukrepov za zmanjšanje stroškov in porabe energije.IVET, vsi tozdi, rok: dec. 1987
- Izpopolnitev sistema stimulativnega nagrajevanja za doseganje planirane realizacije za vsak del Litostroja posebej, postavitev mesečnih proizvodov in poslovnih ciljev za posamezne tozde, službe in oddelke v DO. KSS, tehn. koordinacija, vodstvo tozdov, rok: dec. 1987
- Izdelava in sprejetje pravilnika za nagrajevanje po kakovosti in o samokontroli ter pravilnika o normah, na osnovi tega sprostitev presegov norm. Strokovna komisija, tozdi, rok: dec., jan., febr. 1988, samoupr. sprejem marec 1988
 - a) Delež norme v celotni stimulaciji se zniža, strokovni pregled in izpopolnitev normiranja sta osnova za pravilno planiranje in pravično nagrajevanje. Limitiranje norm ne bo več potrebno.
- Izdelava sistema stimulativnega nagrajevanja po ciljih za neproizvodne delavce. KSS, tozdi, rok: dec., jan., tekoče spremljanje marec 1988
- Izdelava in sprejem predloga za stimulacijo kreativnih strokovnih kadrov, ki zaradi uravnilovke v delitvi zapuščajo DO, vendar so pogoj za razvoj in uspešno poslovanje. KSS, vodstva tozdov, rok: dec. 1987
- Proučiti možnosti in uresničiti naložbo v peskarno. TOZD PZO, investicijski odd., vodstvo DO, rok: dec. 1987
- Izdelati program namestitve strojev za težko strojogradnjo. Investicijski odd., TOZD OB, vodstvo DO, rok: jan. 1988
- Izdati TOZD TVN in PPO iz obračunavanja skupnega proizvoda, kar je pogoj za poslovanje preko LB. Ukinitve pretežnega uporabnika. POAE, Finančna služba, rok: dec., jan. 1988
- Izdelati metodologijo revalorizacije prihodkov in stroškov na skupnem proizvodu kot osnove za delitev med udeležence. Finančna služba, rok: dec., jan. 1988
- S 1. januarjem 1988 uvesti predajo delovnega naloga skupaj s predajo izdelka. Ukine se obračunavanje starejših nalogov. Izdelati organizacijski predpis. Predpisati ukrepe za prehod v zahtevano stanje. POAE, tehn. koordinacija, rok: dec. 1987
- Kasnejši ročni razpisi za dodatna dela in dovolila za odpravo napak — razpiše tozd, ki je napako povzročil v breme svoje režije, ti stroški ne gredo v izračun planske cene ure ali kg. Drugačni listki ne morejo v obračun. POAE, finančna koordinacija, rok: dec. 1987
- Izvedba ukrepov za zasebo II. ali III. izmene na ključnih strojih. (Tudi predstavitev delavcev manj pomembnih strojev). Vodstvo TOZD, rok: dec. 1987
- Uveljavitev ustrezne stimulacije za delavce, ki stalno delajo v II. in III. izmeni na nivoju, ki bo dovolj zanimiv (še konkurenčen). KSS, TOZD, rok: dec. 1987
 - a) Uveljaviti zahtevo, da je pogoj za delo na določenih kapacitetah izmensko delo po pravilniku o delovnih razmerjih. Pravna služba, I. četrtletje 1988
- Pregledati nagrajevanje delavcev na tujih montažah. Naj bodo na nivoju, ki je še konkurenčen. (Javni razpis). Primerjava z drugimi DO. KSS, TOZD, I. četrtletje 1988
- Uveljavljanje projektne organizacijske sheme, ki bo omogočila inventivnim kadrom fleksibilno delo na razvoju novih programov in tehnologij. Organizacijska služba, rok: dec. 1987, jan. 1988
- Pridobitev nekaterih ključnih kadrov v Litostroj. Gen. direktor, KSS, I. četrtletje 1988
- Ob neenakomerni obremenitvi uveljaviti obvezno prehanje iz del. mesta na delovno mesto in med tozdi v skladu z našimi samoupravnimi akti. Direktorji tozdov, Pravna služba
- Pregledati in uveljaviti sistem napredovanja v Litostroju kot posledica zahtevnejšega dela, ne pa enostavno zaradi zviševanja OD. KSS, kolegij, rok: dec. 1987, jan. 1988
- Uveljaviti večjo kontrolo nad bolniškimi izostanki zaradi zmanjšanja števila neopravičenih. KSS, ambulanta, rok: dec. 1987
- Z Zavodom za rehabilitacijo invalidov zagotoviti usposabljanje delovnih invalidov za produktivno zaposlitev in odpravo vzrokov za nastajanje invalidnosti. KSS, rok: I. četrtletje 1988, stalna naloga
- Dosledneje uveljaviti, da se bodo samoupravni organi in DPO sestajali po 13. uri. Rok: takoj, stalna naloga
- Zaostritev delovne discipline in nadzora nad izvajanjem delovnih obveznosti, izkoriščanje delovnega časa, kar je pogoj za večjo proizvodnjo. Vodstvo tozdov, stalna naloga
- Generalni direktor Jože Šlander, dipl. ing.

AFORIZMI

- Norec popušča samo zato, da bi imel pametni konkurenco.
- Cene, za razliko od žensk, so lepše, čim starejše so.
- Ceprav so naše napake začetniške, smo pravi profesionalci v grešenju.

- Druga stran medalje je včasih tudi način, kako je kdo do te medalje prišel.
- In ko sem ji rekel, da je ona vse kar imam — je odšla od mene.
- Lahko je ustvarjati tok, če se obračša po pihanju vetra.

- Z govorniškim orožjem se najlažje ubija bistvo.
- Naprej v boljše in lepše — sanje.
- Roke kvišku! Da vidim, koliko vas glasuje zame!
- Nekateri krogi so vse bolj podobni ničlam.

- Če smo neumni, se razlikujemo od okolja, če smo pametni, je to še opaznejše.
- Kako naj gremo v korak s časom, če delamo napake pri korakih.
- Uspeš je »držati« govor, ne pa zadržati položaja.

- Bil je važen člen, zdaj je v verigah.
- Politično podkovani so zajahali naš sistem.
- Preroki obljublajo lepšo bodočnost, zgodovinarji pa lepšo preteklost.